

Πρὸς Ἑβραίους

Πολυμερῶς¹ καὶ πολυτρόπως² πάλαι³ ὁ θεὸς λαλήσας τοῖς πατράσιν ἐν **1**
 τοῖς προφήταις, ἐπ' ἐσχάτου τῶν ἡμερῶν τούτων ἐλάλησεν ἡμῖν ἐν υἱῷ,
 ὃν ἔθηκεν κληρονόμον⁴ πάντων, δι' οὗ καὶ τοὺς αἰῶνας ἐποίησεν, ὃς ὢν **2**
 ἀπαύγασμα⁵ τῆς δόξης καὶ χαρακτήρ⁶ τῆς ὑποστάσεως⁷ αὐτοῦ, φέρων
 τε τὰ πάντα τῷ ῥήματι τῆς δυνάμεως αὐτοῦ, δι' ἑαυτοῦ καθαρισμὸν⁸
 ποιησάμενος τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν, ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τῆς μεγαλωσύνης⁹
 ἐν ὑψηλοῖς,¹⁰ τοσοῦτῳ¹¹ κρείττων¹² γενόμενος τῶν ἀγγέλων, ὅσω **4**
 διαφορώτερον¹³ παρ' αὐτοὺς κεκληρονόμηκεν¹⁴ ὄνομα. Τίτι γὰρ εἶπέν **5**
 ποτε τῶν ἀγγέλων, Υἱός μου εἰ σύ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε; Καὶ
 πάλιν, Ἐγὼ ἔσομαι αὐτῷ εἰς πατέρα, καὶ αὐτὸς ἔσται μοι εἰς υἱόν; **6**
 Ὅταν δὲ πάλιν εἰσαγάγῃ¹⁵ τὸν πρωτότοκον¹⁶ εἰς τὴν οἰκουμένην¹⁷ λέγει,
 Καὶ προσκυνησάτωσαν αὐτῷ πάντες ἄγγελοι θεοῦ. Καὶ πρὸς μὲν τοὺς **7**
 ἀγγέλους λέγει, Ὁ ποιῶν τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ πνεύματα, καὶ τοὺς
 λειτουργοὺς¹⁸ αὐτοῦ πυρὸς φλόγα:¹⁹ πρὸς δὲ τὸν υἱόν, Ὁ θρόνος σου, ὁ **8**
 θεός, εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος: ῥάβδος²⁰ εὐθύτητος²¹ ἢ ῥάβδος²⁰ τῆς

¹ πολυμερῶς, in various parts, in many parts. ² πολυτρόπως, in many ways. ³ πάλαι, long ago, of old. ⁴ κληρονόμος, ου, ὁ, heir, inheritor. ⁵ ἀπαύγασμα, τος, τό, radiance, effulgence. ⁶ χαρακτήρ, ἥρος, ὁ, impress, exact representation. ⁷ ὑπόστασις, εως, ἡ, substance, confidence. ⁸ καθαρισμός, οὔ, ὁ, cleansing, purification. ⁹ μεγαλωσύνη, ης, ἡ, greatness, majesty. ¹⁰ ὑψηλός, high, lofty. ¹¹ τοσοῦτος, so great, so much. ¹² κρείττων, stronger, more excellent. ¹³ διάφορος, various, different. ¹⁴ κληρονομέω, inherit, obtain. ¹⁵ εἰσάγω, lead in, bring in. ¹⁶ πρωτότοκος, first-born. ¹⁷ οἰκουμένη, ης, ἡ, inhabited world. ¹⁸ λειτουργός, οὔ, ὁ, minister, servant. ¹⁹ φλόξ, φλογός, ἡ, flame. ²⁰ ῥάβδος, ου, ἡ, staff, rod. ²¹ εὐθύτης, ητος, ἡ, righteousness, uprightness.

βασιλείας σου. Ἦγάπησας δικαιοσύνην, καὶ ἐμίσησας ἀνομίαν:¹ διὰ 9
 τοῦτο ἔχρισέν² σε ὁ θεός, ὁ θεός σου, ἔλαιον³ ἀγαλλιάσεως⁴ παρὰ τοὺς
 μετόχους⁵ σου. Καί, Σὺ κατ' ἀρχάς, κύριε, τὴν γῆν ἐθεμελίωσας,⁶ καὶ 10
 ἔργα τῶν χειρῶν σου εἰσιν οἱ οὐρανοί: αὐτοὶ ἀπολούνται, σὺ δὲ 11
 διαμένεις:⁷ καὶ πάντες ὡς ἱμάτιον παλαιωθήσονται,⁸ καὶ ὡσεὶ 12
 περιβόλαιον⁹ ἐλίξεις¹⁰ αὐτούς, καὶ ἀλλαγήσονται:¹¹ σὺ δὲ ὁ αὐτὸς εἶ, καὶ
 τὰ ἔτη σου οὐκ ἐκλείψουσιν.¹² Πρὸς τίνα δὲ τῶν ἀγγέλων εἰρηκέν ποτε, 13
 Κάθου ἐκ δεξιῶν μου, ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον¹³ τῶν
 ποδῶν σου; Οὐχὶ πάντες εἰσὶν λειτουργικά¹⁴ πνεύματα, εἰς διακονίαν 14
 ἀποστελλόμενα διὰ τοὺς μέλλοντας κληρονομεῖν¹⁵ σωτηρίαν;

Διὰ τοῦτο δεῖ περισσοτέρως¹⁶ ἡμᾶς προσέχειν¹⁷ τοῖς ἀκουσθεῖσιν, μήποτε 2
 παραρρῶμεν.¹⁸ Εἰ γὰρ ὁ δι' ἀγγέλων λαληθεὶς λόγος ἐγένετο βέβαιος,¹⁹ 2
 καὶ πᾶσα παράβασις²⁰ καὶ παρακοή²¹ ἔλαβεν ἔνδικον²² μισθαποδοσίαν,²³
 πῶς ἡμεῖς ἐκφευξόμεθα²⁴ τηλικαύτης²⁵ ἀμελήσαντες²⁶ σωτηρίας; Ὅτις, 3
 ἀρχὴν λαβοῦσα λαλεῖσθαι διὰ τοῦ κυρίου, ὑπὸ τῶν ἀκουσάντων εἰς
 ἡμᾶς ἐβεβαιώθη,²⁷ συνεπιμαρτυροῦντος²⁸ τοῦ θεοῦ σημείοις τε καὶ 4
 τέρασιν,²⁹ καὶ ποικίλαις³⁰ δυνάμεσιν, καὶ πνεύματος ἁγίου μερισμοῖς,³¹

¹ ἀνομία, ας, ἡ, lawlessness, iniquity. ² χρίω, anoint. ³ ἔλαιον, ου, τό, olive oil. ⁴ ἀγαλλίασις, εως, ἡ, delight, great joy. ⁵ μέτοχος, ου, ὁ, partaker, partner. ⁶ θεμελιόω, lay a foundation, found. ⁷ διαμένω, remain, continue. ⁸ παλαιόω, make or become old, obsolete. ⁹ περιβόλαιον, ου, τό, covering, cloak. ¹⁰ ἐλίσσω, roll up, coil. ¹¹ ἀλλάσσω, change, alter. ¹² ἐκλείπω, fail, cease. ¹³ ὑποπόδιον, ου, τό, footstool. ¹⁴ λειτουργικός, engaged in special service. ¹⁵ κληρονομέω, inherit, obtain. ¹⁶ περισσῶς, abundantly, exceedingly. ¹⁷ προσέχω, take head of, attend to. ¹⁸ παραρρέω, be washed away, drift away. ¹⁹ βέβαιος, firm, secure. ²⁰ παράβασις, εως, ἡ, going aside, transgression. ²¹ παρακοή, ἡς, ἡ, disobedience. ²² ἐνδικός, righteous, just. ²³ μισθαποδοσία, ας, ἡ, recompense, reward. ²⁴ ἐκφεύγω, flee away, flee out. ²⁵ τηλικαύτος, so great, so large. ²⁶ ἀμελέω, neglect, be unconcerned. ²⁷ βεβαιόω, confirm, secure. ²⁸ συνεπιμαρτυρέω, bear witness together with. ²⁹ τέρας, ατος, τό, wonder, portent. ³⁰ ποικίλος, varied, manifold. ³¹ μερισμός, οὔ, ὁ, division, distribution.

κατὰ τὴν αὐτοῦ θέλησιν.¹

Οὐ γὰρ ἀγγέλοις ὑπέταξεν τὴν οἰκουμένην² τὴν μέλλουσιν, περὶ ἧς 5
 λαλοῦμεν. Διεμαρτύρατο³ δὲ ποῦ⁴ τις λέγων, Τί ἐστὶν ἄνθρωπος, ὅτι 6
 μιμνήσκῃ⁵ αὐτοῦ; Ἡ υἱὸς ἀνθρώπου, ὅτι ἐπισκέπτῃ⁶ αὐτόν; 7
 Ἠλάττωσας⁷ αὐτὸν βραχύ⁸ τι παρ' ἀγγέλους: δόξῃ καὶ τιμῇ
 ἐστεφανώσας⁹ αὐτόν: πάντα ὑπέταξας ὑποκάτω¹⁰ τῶν ποδῶν αὐτοῦ. Ἐν 8
 γὰρ τῷ ὑποτάξαι αὐτῷ τὰ πάντα, οὐδὲν ἀφῆκεν αὐτῷ ἀνυπότακτον.¹¹
 Νῦν δὲ οὕτω ὁρῶμεν αὐτῷ τὰ πάντα ὑποτεταγμένα. Τὸν δὲ βραχύ⁸ τι 9
 παρ' ἀγγέλους ἡλαττωμένον⁷ βλέπομεν Ἰησοῦν, διὰ τὸ πάθημα¹² τοῦ
 θανάτου δόξῃ καὶ τιμῇ ἐστεφανωμένον,⁹ ὅπως χάριτι θεοῦ ὑπὲρ παντὸς
 γεύσῃται¹³ θανάτου. Ἐπρεπεν¹⁴ γὰρ αὐτῷ, δι' ὃν τὰ πάντα, καὶ δι' οὗ τὰ 10
 πάντα, πολλοὺς υἱοὺς εἰς δόξαν ἀγαγόντα, τὸν ἀρχηγὸν¹⁵ τῆς σωτηρίας
 αὐτῶν διὰ παθημάτων¹² τελειῶσαι.¹⁶ Ὁ τε γὰρ ἀγιάζων καὶ οἱ 11
 ἀγιαζόμενοι, ἐξ ἑνὸς πάντες: δι' ἣν αἰτίαν¹⁷ οὐκ ἐπαισχύνεται¹⁸ ἀδελφοὺς
 αὐτοὺς καλεῖν, λέγων, Ἀπαγγελῶ τὸ ὄνομά σου τοῖς ἀδελφοῖς μου, ἐν 12
 μέσῳ ἐκκλησίας ὑμνήσω¹⁹ σε. Καὶ πάλιν, Ἐγὼ ἔσομαι πεποιοῦς ἐπ' 13
 αὐτῷ. Καὶ πάλιν, Ἴδου ἐγὼ καὶ τὰ παιδιά ἃ μοι ἔδωκεν ὁ θεός. Ἐπεὶ οὖν 14
 τὰ παιδιά κεκοινωνήκεν²⁰ σαρκὸς καὶ αἵματος, καὶ αὐτὸς παραπλησίως

¹ θέλησις, εως, ή, will, willing. ² οἰκουμένη, ης, ή, inhabited world. ³ διαμαρτύρομαι, testify solemnly. ⁴ ποῦ, somewhere, about. ⁵ μιμνήσκομαι, remember, recall. ⁶ ἐπισκέπτομαι, visit, have a care for. ⁷ ἐλαττώω, make lower, decrease. ⁸ βραχύς, short, little. ⁹ στεφανόω, crown, reward. ¹⁰ ὑποκάτω, under, below. ¹¹ ἀνυπότακτος, not subject to rule, rebellious. ¹² πάθημα, τος, τό, suffering, passion. ¹³ γεύομαι, taste, experience. ¹⁴ πρέπω, be clearly seen, be fitting. ¹⁵ ἀρχηγός, οὔ, ὁ, founder, leader. ¹⁶ τελειόω, fill, fulfill. ¹⁷ αἰτία, ας, ή, cause, reason. ¹⁸ ἐπαισχύνομαι, be ashamed, am ashamed. ¹⁹ ὑμνέω, sing to, praise. ²⁰ κοινωνέω, have a share of, share. ²¹ παραπλησίως, similarly, likewise.

μετέσχεν¹ τῶν αὐτῶν, ἵνα διὰ τοῦ θανάτου καταργήσῃ τὸν τὸ κράτος²
 ἔχοντα τοῦ θανάτου, τοῦτ' ἔστιν τὸν διάβολον, καὶ ἀπαλλάξῃ³ τούτους, 15
 ὅσοι φόβῳ θανάτου διὰ παντὸς τοῦ ζῆν ἐνοχοί⁴ ἦσαν δουλείας.⁵ Οὐ γὰρ 16
 δήπου⁶ ἀγγέλων ἐπιλαμβάνεται,⁷ ἀλλὰ σπέρματος Ἀβραὰμ
 ἐπιλαμβάνεται.⁷ Ὅθεν⁸ ὥφειλεν κατὰ πάντα τοῖς ἀδελφοῖς ὁμοιωθῆναι,⁹ 17
 ἵνα ἐλεήμων¹⁰ γένηται καὶ πιστὸς ἀρχιερεὺς τὰ πρὸς τὸν θεόν, εἰς τὸ
 ἱλάσκεσθαι¹¹ τὰς ἁμαρτίας τοῦ λαοῦ. Ἐν ᾧ γὰρ πέπονθεν αὐτὸς 18
 πειρασθεῖς, δύναται τοῖς πειραζομένοις βοηθῆσαι.¹²

Ὅθεν,⁸ ἀδελφοὶ ἅγιοι, κλήσεως¹³ ἐπουρανίου¹⁴ μέτοχοι,¹⁵ κατανοήσατε¹⁶ 3
 τὸν ἀπόστολον καὶ ἀρχιερέα τῆς ὁμολογίας¹⁷ ἡμῶν Ἰησοῦν χριστόν, 2
 πιστὸν ὄντα τῷ ποιήσαντι αὐτόν, ὡς καὶ Μωϋσῆς ἐν ὄλῳ τῷ οἴκῳ
 αὐτοῦ. Πλείονος γὰρ δόξης οὗτος παρὰ Μωϋσῆν ἡξίωται,¹⁸ καθ' ὅσον 3
 πλείονα τιμὴν ἔχει τοῦ οἴκου ὁ κατασκευάσας¹⁹ αὐτόν. Πᾶς γὰρ οἶκος 4
 κατασκευάζεται¹⁹ ὑπὸ τινος· ὁ δὲ τὰ πάντα κατασκευάσας¹⁹ θεός. Καὶ 5
 Μωϋσῆς μὲν πιστὸς ἐν ὄλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ ὡς θεράπων,²⁰ εἰς μαρτύριον
 τῶν λαληθησομένων· χριστὸς δὲ ὡς υἱὸς ἐπὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ· οὗ οἶκός 6
 ἔσμεν ἡμεῖς, ἐάνπερ τὴν παρρησίαν καὶ τὸ καύχημα²² τῆς ἐλπίδος μέχρι

¹ μετέχω, partake of, share in. ² κράτος, οὐς, τό, power, dominion. ³ ἀπαλλάσσω, leave, deliver. ⁴ ἐνοχος, involved in, liable. ⁵ δουλεία, ας, ἡ, slavery, bondage. ⁶ δήπου, of course, surely. ⁷ ἐπιλαμβάνομαι, take hold of, seize. ⁸ ὅθεν, from where, from which. ⁹ ὁμοίω, make like, liken. ¹⁰ ἐλεήμων, merciful, sympathetic. ¹¹ ἱλάσκομαι, propitiate, expiate. ¹² βοηθέω, come to the aid of. ¹³ κλήσις, εως, ἡ, (divine) call, invitation. ¹⁴ ἐπουράνιος, heavenly, celestial. ¹⁵ μέτοχος, ου, ὁ, partaker, partner. ¹⁶ κατανοέω, observe, understand. ¹⁷ ὁμολογία, ας, ἡ, confession, profession. ¹⁸ ἡξιόω, consider worthy. ¹⁹ κατασκευάζω, prepare, build. ²⁰ θεράπων, οντος, ὁ, attendant, servant. ²¹ μαρτύριον, ου, τό, testimony, witness. ²² καύχημα, τος, τό, boasting, ground of boasting. ²³ μέχρι, until, as far as (gen).

τέλους βεβαίαν¹ κατάσχωμεν.² Διό, καθὼς λέγει τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, 7
 Σήμερον ἐὰν τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσητε, μὴ σκληρύνητε³ τὰς καρδίας 8
 ὑμῶν, ὡς ἐν τῷ παραπικρασμῷ,⁴ κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ πειρασμοῦ⁵ ἐν
 τῇ ἐρήμῳ, οὗ⁶ ἐπείρασάν με οἱ πατέρες ὑμῶν, ἐδοκίμασάν⁷ με, καὶ εἶδον 9
 τὰ ἔργα μου τεσσαράκοντα⁸ ἔτη. Διὸ προσώχθισα⁹ τῇ γενεᾷ ἐκείνῃ, καὶ 10
 εἶπον, Ἀεὶ¹⁰ πλανῶνται τῇ καρδίᾳ: αὐτοὶ δὲ οὐκ ἔγνωσαν τὰς ὁδοὺς μου:
 ὡς ὥμοσα ἐν τῇ ὀργῇ μου, Εἰ εἰσελεύσονται εἰς τὴν κατάπαυσίν¹¹ μου. 11
 Βλέπετε, ἀδελφοί, μήποτε ἔσται ἐν τινὶ ὑμῶν καρδιά πονηρὰ ἀπιστίας¹²
 ἐν τῷ ἀποστήναι¹³ ἀπὸ θεοῦ ζῶντος: ἀλλὰ παρακαλεῖτε ἑαυτοὺς καθ' 13
 ἐκάστην ἡμέραν, ἄχρι οὗ τὸ σήμερον καλεῖται, ἵνα μὴ σκληρυνθῇ³ ἐξ
 ὑμῶν τις ἀπάτῃ¹⁴ τῆς ἀμαρτίας: μέτοχοι¹⁵ γὰρ γεγόναμεν τοῦ χριστοῦ, 14
 ἐάνπερ τὴν ἀρχὴν τῆς ὑποστάσεως¹⁶ μέχρι¹⁷ τέλους βεβαίαν¹
 κατάσχωμεν:² ἐν τῷ λέγεσθαι, Σήμερον ἐὰν τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσητε, 15
 μὴ σκληρύνητε³ τὰς καρδίας ὑμῶν, ὡς ἐν τῷ παραπικρασμῷ.⁴ Τινὲς 16
 γὰρ ἀκούσαντες παρεπύκρναν,¹⁸ ἀλλ' οὐ πάντες οἱ ἐξεληθόντες ἐξ
 Αἰγύπτου διὰ Μωϋσέως. Τίσιν δὲ προσώχθισεν⁹ τεσσαράκοντα⁸ ἔτη; 17
 Οὐχὶ τοῖς ἀμαρτήσασιν, ὧν τὰ κῶλα¹⁹ ἔπεσεν ἐν τῇ ἐρήμῳ; Τίσιν δὲ 18
 ὥμοσεν μὴ εἰσελεύσεσθαι εἰς τὴν κατάπαυσιν¹¹ αὐτοῦ, εἰ μὴ τοῖς

¹ βέβαιος, firm, secure. ² κατέχω, hold back, hold fast. ³ σκληρύνω, harden. ⁴ παραπικρασμός, οὐ, ὁ, rebellion, provocation. ⁵ πειρασμός, οὐ, ὁ, temptation, trial. ⁶ οὗ, where, when. ⁷ δοκιμάζω, prove, approve. ⁸ τεσσαράκοντα, forty, 40. ⁹ προσοχθίζω, be angry, am displeased with. ¹⁰ αἰεὶ, always, ever. ¹¹ κατάπαυσις, εως, ἡ, rest, resting. ¹² ἀπιστία, ας, ἡ, unbelief, unfaithfulness. ¹³ ἀφίστημι, withdraw, depart. ¹⁴ ἀπάτη, ης, ἡ, deceit, deceitfulness. ¹⁵ μέτοχος, ου, ὁ, partaker, partner. ¹⁶ ὑπόστασις, εως, ἡ, substance, confidence. ¹⁷ μέχρι, until, as far as (gen). ¹⁸ παραπικραίνω, embitter, provoke. ¹⁹ κῶλον, ου, τό, dead body, corpse.

ἀπειθήσασιν;¹ Καὶ βλέπομεν ὅτι οὐκ ἠδυνήθησαν εἰσελθεῖν δι' 19
ἀπιστίαν.²

Φοβηθῶμεν οὖν μήποτε καταλειπομένης ἐπαγγελίας εἰσελθεῖν εἰς τὴν 4
κατάπαυσιν³ αὐτοῦ, δοκῇ τις ἐξ ὑμῶν ὑστερηκεῖναι.⁴ Καὶ γὰρ ἔσμεν 2
εὐηγγελισμένοι, καθάπερ⁵ κακεῖνοι:⁶ ἀλλ' οὐκ ὠφέλησεν⁷ ὁ λόγος τῆς
ἀκοῆς⁸ ἐκείνους, μὴ συγκεκραμένους⁹ τῇ πίστει τοῖς ἀκούσασιν. 3
Εἰσερχόμεθα γὰρ εἰς τὴν κατάπαυσιν³ οἱ πιστεύσαντες, καθὼς εἶρηκεν,
Ὡς ὥμοσα ἐν τῇ ὀργῇ μου, Εἰ εἰσελεύσονται εἰς τὴν κατάπαυσίν³ μου:
καίτοι¹⁰ τῶν ἔργων ἀπὸ καταβολῆς¹¹ κόσμου γενηθέντων. Εἶρηκεν γὰρ 4
που¹² περὶ τῆς ἐβδόμης¹³ οὕτως,¹⁴ Καὶ κατέπαυσεν¹⁵ ὁ θεὸς ἐν τῇ ἡμέρᾳ
τῇ ἐβδόμῃ¹³ ἀπὸ πάντων τῶν ἔργων αὐτοῦ: καὶ ἐν τούτῳ πάλιν, Εἰ 5
εἰσελεύσονται εἰς τὴν κατάπαυσίν³ μου. Ἐπεὶ οὖν ἀπολείπεται¹⁶ τινὰς 6
εἰσελθεῖν εἰς αὐτήν, καὶ οἱ πρότερον¹⁷ εὐαγγελισθέντες οὐκ εἰσῆλθον δι'
ἀπειθείαν,¹⁸ πάλιν τινὰ ὀρίζει¹⁹ ἡμέραν, Σήμερον, ἐν Δαυὶδ λέγων, μετὰ 7
τοσοῦτον²⁰ χρόνον, καθὼς εἶρηται, Σήμερον ἐὰν τῆς φωνῆς αὐτοῦ
ἀκούσητε, μὴ σκληρύνητε²¹ τὰς καρδίας ὑμῶν. Εἰ γὰρ αὐτοὺς Ἰησοῦς 8
κατέπαυσεν,¹⁵ οὐκ ἂν περὶ ἄλλης ἐλάλει μετὰ ταῦτα ἡμέρας. Ἄρα 9
ἀπολείπεται¹⁶ σαββατισμὸς²² τῷ λαῷ τοῦ θεοῦ. Ὁ γὰρ εἰσελθὼν εἰς τὴν 10

¹ ἀπειθέω, disbelieve, disobey. ² ἀπιστία, ας, ἡ, unbelief, unfaithfulness. ³ κατάπαυσις, εως, ἡ, rest, resting. ⁴ ὑστερέω, lack, need. ⁵ καθάπερ, even as, just as. ⁶ κακεῖνος, and he, and she. ⁷ ὠφέλιον, profit, help. ⁸ ἀκοή, ἡς, ἡ, hearing, report. ⁹ συγκεράννυμι, blend, unite. ¹⁰ καίτοι, yet, although. ¹¹ καταβολή, ἡς, ἡ, foundation, depositing. ¹² πού, somewhere, about. ¹³ ἑβδόμος, seventh. ¹⁴ οὕτως, thus, so. ¹⁵ καταπαύω, cause to rest, stop. ¹⁶ ἀπολείπω, leave, leave behind. ¹⁷ πρότερον, formerly, before. ¹⁸ ἀπειθεία, ας, ἡ, disobedience, willful unbelief. ¹⁹ ὀρίζω, mark off by boundaries, determine. ²⁰ τοσοῦτος, so great, so much. ²¹ σκληρύνω, harden. ²² σαββατισμός, οὐ, ὁ, sabbath rest, sabbath observance.

κατάπαυσιν¹ αὐτοῦ καὶ αὐτὸς κατέπαυσεν² ἀπὸ τῶν ἔργων αὐτοῦ,
 ὥσπερ ἀπὸ τῶν ἰδίων ὁ θεός. Σπουδάσωμεν³ οὖν εἰσελθεῖν εἰς ἐκείνην 11
 τὴν κατάπαυσιν,¹ ἵνα μὴ ἐν τῷ αὐτῷ τις ὑποδείγματι⁴ πέσῃ τῆς
 ἀπειθείας.⁵ Ζῶν γὰρ ὁ λόγος τοῦ θεοῦ, καὶ ἐνεργής,⁶ καὶ τομώτερος⁷ 12
 ὑπὲρ πᾶσαν μάχαιραν δίστομον,⁸ καὶ διϊκνούμενος⁹ ἄχρι μερισμοῦ¹⁰
 ψυχῆς τε καὶ πνεύματος, ἁρμῶν¹¹ τε καὶ μυελῶν,¹² καὶ κριτικός¹³
 ἐνθυμήσεων¹⁴ καὶ ἐννοιῶν¹⁵ καρδίας. Καὶ οὐκ ἔστιν κτίσις¹⁶ ἀφανής¹⁷ 13
 ἐνώπιον αὐτοῦ: πάντα δὲ γυμνὰ¹⁸ καὶ τετραχληλισμένα¹⁹ τοῖς ὀφθαλμοῖς
 αὐτοῦ πρὸς ὃν ἡμῖν ὁ λόγος.

Ἐχοντες οὖν ἀρχιερέα μέγαν, διεληλυθότα τοὺς οὐρανοὺς, Ἰησοῦν τὸν 14
 υἱὸν τοῦ θεοῦ, κρατῶμεν τῆς ὁμολογίας.²⁰ Οὐ γὰρ ἔχομεν ἀρχιερέα μὴ 15
 δυνάμενον συμπαθεῖσαι²¹ ταῖς ἀσθενείαις²² ἡμῶν, πεπειραμένον²³ δὲ
 κατὰ πάντα καθ' ὁμοιότητα,²⁴ χωρὶς ἁμαρτίας. Προσερχώμεθα οὖν 16
 μετὰ παρρησίας τῷ θρόνῳ τῆς χάριτος, ἵνα λάβωμεν ἔλεον, καὶ χάριν
 εὐρωμεν εἰς εὐκαιρον²⁵ βοήθειαν.²⁶

¹ κατάπαυσις, εως, ἡ, rest, resting. ² καταπαύω, cause to rest to rest, stop. ³ σπουδάζω, hasten, be eager. ⁴ ὑπόδειγμα, τος, τό, copy, example. ⁵ ἀπείθεια, ας, ἡ, disobedience, willful unbelief. ⁶ ἐνεργής, effective, active. ⁷ τομώτερος, sharper, keener. ⁸ δίστομος, two-edged. ⁹ διϊκνέομαι, pierce, penetrate. ¹⁰ μερισμός, οὐ, ὁ, division, distribution. ¹¹ ἁρμός, οὐ, ὁ, joint, joint of the body. ¹² μυελός, ου, ὁ, marrow. ¹³ κριτικός, able to judge, critical. ¹⁴ ἐνθύμησις, εως, ἡ, deliberation, thought. ¹⁵ ἐννοια, ας, ἡ, thought, intention. ¹⁶ κτίσις, εως, ἡ, creation, creature. ¹⁷ ἀφανής, invisible, hidden. ¹⁸ γυμνός, naked, wearing only under-garments. ¹⁹ τραχλίζω, am laid bare, laid open. ²⁰ ὁμολογία, ας, ἡ, confession, profession. ²¹ συμπαθέω, sympathize with, have compassion on. ²² ἀσθένεια, ας, ἡ, weakness, sickness. ²³ πειράω, try, attempt. ²⁴ ὁμοιότης, ητος, ἡ, likeness, similarity. ²⁵ εὐκαιρος, timely, suitable. ²⁶ βοήθεια, ας, ἡ, help, assistance.

Πᾶς γὰρ ἄρχιερέυς, ἐξ ἀνθρώπων λαμβανόμενος, ὑπὲρ ἀνθρώπων **5**
 καθίσταται¹ τὰ πρὸς τὸν θεόν, ἵνα προσφέρῃ δῶρά² τε καὶ θυσίας ὑπὲρ
 ἁμαρτιῶν: μετριοπαθεῖν³ δυνάμενος τοῖς ἀγνοοῦσιν⁴ καὶ πλανωμένοις, **2**
 ἐπεὶ καὶ αὐτὸς περικείται⁵ ἀσθένειαν:⁶ καὶ διὰ ταύτην ὀφείλει, καθὼς **3**
 περὶ τοῦ λαοῦ, οὕτως καὶ περὶ ἑαυτοῦ, προσφέρειν ὑπὲρ ἁμαρτιῶν. Καὶ **4**
 οὐχ ἑαυτῷ τις λαμβάνει τὴν τιμὴν, ἀλλὰ καλούμενος ὑπὸ τοῦ θεοῦ,
 καθάπερ⁷ καὶ Ἀαρών. Οὕτως καὶ ὁ χριστὸς οὐχ ἑαυτὸν ἐδόξασεν **5**
 γεννηθῆναι ἄρχιερέα, ἀλλ' ὁ λαλήσας πρὸς αὐτόν, Υἱὸς μου εἶ σύ, ἐγὼ
 σήμερον γεγέννηκά σε. Καθὼς καὶ ἐν ἑτέρῳ λέγει, Σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν **6**
 αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν⁸ Μελχισεδέκ.⁹ Ὃς ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς σαρκὸς **7**
 αὐτοῦ, δεήσεις¹⁰ τε καὶ ἱκετηρίας¹¹ πρὸς τὸν δυνάμενον σώζειν αὐτὸν ἐκ
 θανάτου μετὰ κραυγῆς¹² ἰσχυρᾶς καὶ δακρύων¹³ προσενέγκας, καὶ
 εἰσακουσθεὶς¹⁴ ἀπὸ τῆς εὐλαβείας,¹⁵ καίπερ¹⁶ ὢν υἱός, ἔμαθεν ἅφ' ὧν **8**
 ἔπαθεν τὴν ὑπακοήν,¹⁷ καὶ τελειωθεὶς¹⁸ ἐγένετο τοῖς ὑπακούουσιν¹⁹ **9**
 αὐτῷ πᾶσιν αἴτιος²⁰ σωτηρίας αἰωνίου: προσαγορευθεὶς²¹ ὑπὸ τοῦ θεοῦ **10**
 ἄρχιερεὺς κατὰ τὴν τάξιν⁸ Μελχισεδέκ.⁹

¹ καθίστημι, set, constitute. ² δῶρον, ου, τό, gift, present. ³ μετριοπαθέω, moderate one's feelings, deal gently. ⁴ ἀγνοέω, not know, be unaware. ⁵ περικείμεαι, be around, surround. ⁶ ἀσθένεια, ας, ή, weakness, sickness. ⁷ καθάπερ, even as, just as. ⁸ τάξις, εως, ή, arranging, order. ⁹ Μελχισεδέκ, ό, Melchizedek. ¹⁰ δεήσις, εως, ή, entreaty, prayer. ¹¹ ἱκετηρία, ας, ή, supplication, entreaty. ¹² κραυγή, ής, ή, outcry, crying. ¹³ δάκρυον, ου, τό, teardrop, a tear. ¹⁴ εἰσακούω, listen, hear. ¹⁵ εὐλάβεια, ας, ή, awe, reverence. ¹⁶ καίπερ, although. ¹⁷ ὑπακοή, ής, ή, obedience. ¹⁸ τελειόω, fill, fulfill. ¹⁹ ὑπακούω, obey, listen. ²⁰ αἴτιος, ου, ό, causative of, responsible for. ²¹ προσαγορεύω, call by name, designate.

Περὶ οὗ πολὺς ἡμῖν ὁ λόγος καὶ δυσερμηνευτός¹ λέγειν, ἐπεὶ νωθροὶ² 11
γεγόνατε ταῖς ἀκοαῖς.³ Καὶ γὰρ ὀφείλοντες εἶναι διδάσκαλοι διὰ τὸν 12
χρόνον, πάλιν χρεῖαν ἔχετε τοῦ διδάσκειν ὑμᾶς, τίνα τὰ στοιχεῖα⁴ τῆς
ἀρχῆς τῶν λογίων⁵ τοῦ θεοῦ· καὶ γεγόνατε χρεῖαν ἔχοντες γάλακτος,⁶
καὶ οὐ στερεᾶς⁷ τροφῆς.⁸ Πᾶς γὰρ ὁ μετέχων⁹ γάλακτος⁶ ἄπειρος¹⁰ 13
λόγου δικαιοσύνης· νήπιος¹¹ γὰρ ἐστίν. Τελείων¹² δέ ἐστιν ἡ στερεὰ⁷ 14
τροφή,⁸ τῶν διὰ τὴν ἑξίν¹³ τὰ αἰσθητήρια¹⁴ γεγυμνασμένα¹⁵ ἐχόντων
πρὸς διάκρισιν¹⁶ καλοῦ τε καὶ κακοῦ.

Διό, ἀφέντες τὸν τῆς ἀρχῆς τοῦ χριστοῦ λόγον, ἐπὶ τὴν τελειότητα¹⁷ 6
φερώμεθα, μὴ πάλιν θεμέλιον¹⁸ καταβαλλόμενοι¹⁹ μετανοίας²⁰ ἀπὸ
νεκρῶν ἔργων, καὶ πίστεως ἐπὶ θεόν, βαπτισμῶν²¹ διδαχῆς, ἐπιθέσεώς²² 2
τε χειρῶν, ἀναστάσεώς τε νεκρῶν, καὶ κρίματος αἰωνίου. Καὶ τοῦτο 3
ποιήσωμεν, ἐάνπερ ἐπιτρέπη²³ ὁ θεός. Ἀδύνατον²⁴ γὰρ τοὺς ἅπας²⁵ 4
φωτισθέντας,²⁶ γευσαμένους²⁷ τε τῆς δωρεᾶς²⁸ τῆς ἐπουρανίου,²⁹ καὶ
μετόχους³⁰ γεννηθέντας πνεύματος ἁγίου, καὶ καλὸν γευσαμένους²⁷ θεοῦ 5
ῥῆμα, δυνάμεις τε μέλλοντος αἰῶνος, καὶ παραπεσόντας,³¹ πάλιν 6
ἀνακαινίζειν³² εἰς μετάνοιαν,²⁰ ἀνασταυροῦντας³³ ἑαυτοῖς τὸν υἱὸν τοῦ

¹ δυσερμηνευτός, hard to explain. ² νωθρός, lazy, sluggish. ³ ἀκοή, ἤς, ἡ, hearing, report. ⁴ στοιχεῖον, τό, elementary principles, elements. ⁵ λογίον, οὐ, τό, saying, oracle. ⁶ γάλα, γαλακτος, τό, milk. ⁷ στερεός, hard, firm. ⁸ τροφή, ἤς, ἡ, food, nourishment. ⁹ μετέχω, partake of, share in. ¹⁰ ἄπειρος, unacquainted with, unaccustomed to. ¹¹ νήπιος, infant, child. ¹² τέλειος, complete, perfect. ¹³ ἑξίς, εως, ἡ, maturity, condition. ¹⁴ αἰσθητήριον, οὐ, τό, faculty of perception, sense. ¹⁵ γυμνάζω, train, undergo discipline. ¹⁶ διάκρισις, εως, ἡ, act of passing judgment. ¹⁷ τελειότης, ἡτος, ἡ, perfection, completeness. ¹⁸ θεμέλιος, οὐ, ὁ, foundation. ¹⁹ καταβάλλω, strike down, found. ²⁰ μετάνοια, ας, ἡ, repentance, change of mind. ²¹ βαπτισμός, οὐ, ὁ, washing, cleansing. ²² ἐπίθεσις, εως, ἡ, laying on, assault. ²³ ἐπιτρέπω, permit, allow. ²⁴ ἀδύνατος, impossible, unable. ²⁵ ἅπας, once, once for all. ²⁶ φωτίζω, give light, enlighten. ²⁷ γεύομαι, taste, experience. ²⁸ δωρεά, ας, ἡ, gift, free gift. ²⁹ ἐπουράνιος, heavenly, celestial. ³⁰ μέτοχος, οὐ, ὁ, partaker, partner. ³¹ παραπίπτω, fall away, commit apostasy. ³² ἀνακαινίζω, renew, restore. ³³ ἀνασταυρόω, crucify again.

θεοῦ καὶ παραδειγματίζοντας.¹ Γῆ γὰρ ἡ πιούσα τὸν ἐπ' αὐτῆς 7
πολλάκις² ἐρχόμενον ὑετόν,³ καὶ τίκτουσα⁴ βοτάνην⁵ εὐθετόν⁶ ἐκείνοις
δι' οὓς καὶ γεωργεῖται,⁷ μεταλαμβάνει⁸ εὐλογίας⁹ ἀπὸ τοῦ θεοῦ: 8
ἐκφέρουσα¹⁰ δὲ ἀκάνθας¹¹ καὶ τριβόλους,¹² ἀδόκιμος¹³ καὶ κατάρας¹⁴
ἐγγύς, ἥς τὸ τέλος εἰς καῦσιν.¹⁵

Πεπείσμεθα δὲ περὶ ὑμῶν, ἀγαπητοί, τὰ κρείσσονα¹⁶ καὶ ἐχόμενα 9
σωτηρίας, εἰ καὶ οὕτως λαλοῦμεν: οὐ γὰρ ἄδικος¹⁷ ὁ θεὸς ἐπιλαθέσθαι¹⁸ 10
τοῦ ἔργου ὑμῶν, καὶ τοῦ κόπου¹⁹ τῆς ἀγάπης ἧς ἐνεδείξασθε²⁰ εἰς τὸ
ὄνομα αὐτοῦ, διακονήσαντες τοῖς ἀγίοις καὶ διακονοῦντες. 11
Ἐπιθυμοῦμεν²¹ δὲ ἕκαστον ὑμῶν τὴν αὐτὴν ἐνδείκνυσθαι²⁰ σπουδὴν²²
πρὸς τὴν πληροφορίαν²³ τῆς ἐλπίδος ἄχρι τέλους: ἵνα μὴ νωθροὶ²⁴ 12
γέννησθε, μιμηταὶ²⁵ δὲ τῶν διὰ πίστεως καὶ μακροθυμίας²⁶
κληρονομοῦντων²⁷ τὰς ἐπαγγελίας.

Τῷ γὰρ Ἀβραὰμ ἐπαγγειλάμενος²⁸ ὁ θεός, ἐπεὶ κατ' οὐδενὸς εἶχεν μείζονος 13
ὁμόσαι, ὥμοσεν καθ' ἑαυτοῦ, λέγων, Ἢ²⁹ μὴν³⁰ εὐλογῶν εὐλογήσω σε, 14
καὶ πληθύνων³¹ πληθυνῶ³¹ σε. Καὶ οὕτως μακροθυμήσας³² ἐπέτυχεν³³ 15

¹ παραδειγματίζω, expose, make an example of. ² πολλάκις, often, many times. ³ ὑετός, ου, ό, rain. ⁴ τίκτω, give birth to, bear. ⁵ βοτάνη, ης, ή, herb, plant. ⁶ εὐθετός, useful, fit. ⁷ γεωργέω, farm, cultivate. ⁸ μεταλαμβάνω, partake of, share. ⁹ εὐλογία, ας, ή, blessing, adulation. ¹⁰ ἐκφέρω, carry out, bring forth. ¹¹ ἀκάνθα, ης, ή, thorn, thorn bush. ¹² τρίβολος, ου, ό, thistle, briar. ¹³ ἀδόκιμος, not passing the test, rejected. ¹⁴ κατάρας, ας, ή, curse, cursing. ¹⁵ καῦσις, εως, ή, burning, burning up. ¹⁶ κρείσσων, stronger, more excellent. ¹⁷ ἄδικος, unjust, unrighteous. ¹⁸ ἐπιλανθάνομαι, forget, neglect. ¹⁹ κόπος, ου, ό, labor, trouble. ²⁰ ἐνδείκνυμι, show forth, show. ²¹ ἐπιθυμέω, desire, long for. ²² σπουδή, ης, ή, haste, diligence. ²³ πληροφορία, ας, ή, full assurance, certainty. ²⁴ νωθρός, lazy, sluggish. ²⁵ μιμητής, οῦ, ό, imitator. ²⁶ μακροθυμία, ας, ή, long-suffering, patience. ²⁷ κληρονομέω, inherit, obtain. ²⁸ ἐπαγγέλλομαι, promise, profess. ²⁹ ἦ, truly, surely. ³⁰ μὴν, ό, month, certainly. ³¹ πληθύνω, multiply, increase. ³² μακροθυμέω, be patient, suffer long. ³³ ἐπιτυγχάνω, obtain, attain.

τῆς ἐπαγγελίας. Ἄνθρωποι μὲν γὰρ κατὰ τοῦ μείζονος ὁμνύουσιν, καὶ 16
 πάσης αὐτοῖς ἀντιλογίας¹ πέρας² εἰς βεβαίωσιν³ ὁ ὅρκος.⁴ Ἐν ᾧ 17
 περισσότερον⁵ βουλόμενος ὁ θεὸς ἐπιδείξει⁶ τοῖς κληρονόμοις⁷ τῆς
 ἐπαγγελίας τὸ ἀμετάθετον⁸ τῆς βουλῆς⁹ αὐτοῦ, ἐμεσίτευσεν¹⁰ ὅρκῳ,⁴ ἵνα 18
 διὰ δύο πραγμάτων¹¹ ἀμεταθέτων,⁸ ἐν οἷς ἀδύνατον¹² ψεύσασθαι¹³ θεόν,
 ἰσχυρὰν παράκλησιν ἔχωμεν οἱ καταφυγόντες¹⁴ κρατῆσαι τῆς
 προκειμένης¹⁵ ἐλπίδος· ἦν ὡς ἄγκυραν¹⁶ ἔχομεν τῆς ψυχῆς ἀσφαλῆ¹⁷ τε 19
 καὶ βεβαίαν,¹⁸ καὶ εἰσερχομένην εἰς τὸ ἐσώτερον¹⁹ τοῦ καταπετάσματος:
 ὅπου πρόδρομος²¹ ὑπὲρ ἡμῶν εἰσῆλθεν Ἰησοῦς, κατὰ τὴν τάξιν²² 20
 Μελχισεδέκ²³ ἀρχιερεὺς γενόμενος εἰς τὸν αἰῶνα.

Οὗτος γὰρ ὁ Μελχισεδέκ,²³ βασιλεὺς Σαλήμ,²⁴ ἱερεὺς τοῦ θεοῦ τοῦ 7
 ὑψίστου,²⁵ ὁ συναντήσας²⁶ Ἀβραάμ ὑποστρέφοντι ἀπὸ τῆς κοπῆς²⁷ τῶν
 βασιλέων καὶ εὐλογήσας αὐτόν, ᾧ καὶ δεκάτην²⁸ ἀπὸ πάντων ἐμέρισεν²⁹ 2
 Ἀβραάμ – πρῶτον μὲν ἐρμηνευόμενος³⁰ βασιλεὺς δικαιοσύνης, ἔπειτα
 δὲ καὶ βασιλεὺς Σαλήμ,²⁴ ὃ ἐστὶν βασιλεὺς εἰρήνης: ἀπάτωρ,³² ἀμήτωρ,³³ 3
 ἀγενεαλόγητος,³⁴ μήτε ἀρχὴν ἡμερῶν μήτε ζωῆς τέλος ἔχων,
 ἀφωμοιωμένος³⁵ δὲ τῷ υἱῷ τοῦ θεοῦ – μένει ἱερεὺς εἰς τὸ διηνεκές.³⁶

¹ ἀντιλογία, ας, ἡ, dispute, contradiction. ² πέρας, ατος, τό, limit, end. ³ βεβαίωσις, εως, ἡ, confirmation, ratification. ⁴ ὅρκος, ου, ὁ, oath. ⁵ περισσός, excessive, abundant. ⁶ ἐπιδείκνυμι, show, prove. ⁷ κληρονόμος, ου, ὁ, heir, inheritor. ⁸ ἀμετάθετος, unchangeable, unchanged. ⁹ βουλή, ἡς, ἡ, counsel, purpose. ¹⁰ μεσιτεύω, guarantee, mediate. ¹¹ πᾶγμα, τος, τό, deed, matter. ¹² ἀδύνατος, impossible, unable. ¹³ ψεύδομαι, lie. ¹⁴ καταφεύγω, flee, take refuge. ¹⁵ πρόκειμαι, be set before, be exhibited. ¹⁶ ἄγκυρα, ας, ἡ, anchor. ¹⁷ ἀσφαλής, certain, definite. ¹⁸ βέβαιος, firm, secure. ¹⁹ ἐσώτερος, within, inside (gen). ²⁰ καταπέτασμα, τος, τό, curtain or veil, veil. ²¹ πρόδρομος, ου, ὁ, going before, forerunner. ²² τάξις, εως, ἡ, arranging, order. ²³ Μελχισεδέκ, ὁ, Melchizedek. ²⁴ Σαλήμ, ἡ, Salem. ²⁵ ὑψιστος, highest, most high. ²⁶ συναντάω, meet with, hence to happen. ²⁷ κοπή, ἡς, ἡ, miting, slaughter. ²⁸ δεκάτη, ης, ἡ, tenth part, tithe. ²⁹ μερίζω, divide, part. ³⁰ ἐρμηνεύω, interpret, translate. ³¹ ἔπειτα, then, after this. ³² ἀπάτωρ, fatherless, without a father. ³³ ἀμήτωρ, without a mother. ³⁴ ἀγενεαλόγητος, without genealogy. ³⁵ ἀφομοιόω, make like, assimilate. ³⁶ διηνεκής, continuous, perpetual.

Θεωρεῖτε δὲ πηλίκος¹ οὗτος, ᾧ καὶ δεκάτην² Ἀβραὰμ ἔδωκεν ἐκ τῶν 4
 ἀκροθινίων³ ὁ πατριάρχης.⁴ Καὶ οἱ μὲν ἐκ τῶν υἱῶν Λευὶ⁵ τὴν ἱερατείαν⁶ 5
 λαμβάνοντες ἐντολὴν ἔχουσιν ἀποδεκατοῦν⁷ τὸν λαὸν κατὰ τὸν νόμον,
 τοῦτ' ἔστιν τοὺς ἀδελφοὺς αὐτῶν, καίπερ⁸ ἐξεληλυθότας ἐκ τῆς ὀσφύος
 Ἀβραάμ· ὁ δὲ μὴ γενεαλογούμενος¹⁰ ἐξ αὐτῶν δεδεκάτωκεν¹¹ τὸν 6
 Ἀβραάμ, καὶ τὸν ἔχοντα τὰς ἐπαγγελίας εὐλόγηκεν. Χωρὶς δὲ πάσης 7
 ἀντιλογίας,¹² τὸ ἔλαττον¹³ ὑπὸ τοῦ κρείττονος¹⁴ εὐλογεῖται. Καὶ ὧδε μὲν 8
 δεκάτας² ἀποθνήσκοντες ἄνθρωποι λαμβάνουσιν· ἐκεῖ δέ,
 μαρτυρούμενος ὅτι ζῇ. Καί, ὡς ἔπος¹⁵ εἶπεῖν, διὰ Ἀβραάμ καὶ Λευὶ⁵ ὁ 9
 δεκάτας² λαμβάνων δεδεκάτωται·¹¹ ἔτι γὰρ ἐν τῇ ὀσφύϊ⁹ τοῦ πατρὸς ἦν, 10
 ὅτε συνήνησεν¹⁶ αὐτῷ ὁ Μελχισεδέκ.¹⁷

Εἰ μὲν οὖν τελείωσις¹⁸ διὰ τῆς Λευϊτικῆς¹⁹ ἱερωσύνης²⁰ ἦν – ὁ λαὸς γὰρ ἐπ' 11
 αὐτῇ νενομοθέτητο²¹ – τίς ἔτι χρεία, κατὰ τὴν τάξιν²² Μελχισεδέκ¹⁷
 ἕτερον ἀνίστασθαι ἱερέα, καὶ οὐ κατὰ τὴν τάξιν²² Ἀαρὼν λέγεσθαι; 12
 Μεταπιθεμένης²³ γὰρ τῆς ἱερωσύνης,²⁰ ἐξ ἀνάγκης²⁴ καὶ νόμου
 μετάρθεις²⁵ γίνεται. Ἐφ' ὃν γὰρ λέγεται ταῦτα, φυλῆς ἐτέρας 13
 μετέσχηκεν,²⁶ ἀφ' ἧς οὐδεὶς προσέσχηκεν²⁷ τῷ θυσιαστηρίῳ.²⁸ 14

¹ πηλίκος, how large, how great. ² δεκάτη, ης, ἡ, tenth part, tithe. ³ ἀκροθίνιον, ου, τό, booty, spoils. ⁴ πατριάρχης, ου, ὁ, patriarch. ⁵ Λευὶ, ὁ, Levi. ⁶ ἱερατεία, ας, ἡ, priestly office, priesthood. ⁷ ἀποδεκατόω, tithe, collect a tithe. ⁸ καίπερ, although. ⁹ ὀσφύς, ὅς, ἡ, waist, hip. ¹⁰ γενεαλογέω, trace descent or ancestry. ¹¹ δεκατόω, collect or receive tithes, tithe. ¹² ἀντιλογία, ας, ἡ, dispute, contradiction. ¹³ ἐλάσσων, lesser, less. ¹⁴ κρείττων, stronger, more excellent. ¹⁵ ἔπος, ους, τό, word, so to speak. ¹⁶ συναντάω, meet with, hence to happen. ¹⁷ Μελχισεδέκ, ὁ, Melchizedek. ¹⁸ τελείωσις, εως, ἡ, perfection, fulfillment. ¹⁹ Λευϊτικός, Levitical. ²⁰ ἱερωσύνη, ης, ἡ, priesthood, priestly office. ²¹ νομοθετέω, ordain, enact. ²² τάξις, εως, ἡ, arranging, order. ²³ μετατίθηναι, transfer, change. ²⁴ ἀνάγκη, ης, ἡ, necessity, distress. ²⁵ μετάρθεις, εως, ἡ, change, removal. ²⁶ μετέχω, partake of, share in. ²⁷ προσέχω, take head of, attend to. ²⁸ θυσιαστήριον, ου, τό, altar.

Πρόδηλον¹ γὰρ ὅτι ἐξ Ἰούδα² ἀνατέταλκεν³ ὁ κύριος ἡμῶν, εἰς ἣν
 φυλὴν οὐδὲν περὶ ἱερωσύνης⁴ Μωϋσῆς ἐλάλησεν. Καὶ περισσότερον⁵ 15
 ἔτι κατάδηλόν⁶ ἔστιν, εἰ κατὰ τὴν ὁμοιότητα⁷ Μελχισεδέκ⁸ ἀνίσταται
 ἱερεὺς ἕτερος, ὃς οὐ κατὰ νόμον ἐντολῆς σαρκικῆς⁹ γέγονεν, ἀλλὰ κατὰ 16
 δύναμιν ζωῆς ἀκαταλύτου¹⁰: μαρτυρεῖ γὰρ ὅτι Σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα 17
 κατὰ τὴν τάξιν¹¹ Μελχισεδέκ.⁸ Ἀθέτησις¹² μὲν γὰρ γίνεται προαγωγῆς 18
 ἐντολῆς, διὰ τὸ αὐτῆς ἀσθενὲς καὶ ἀνωφελές¹⁴: οὐδὲν γὰρ ἐτελείωσεν¹⁵ ὁ 19
 νόμος, ἐπεισαγωγὴ¹⁶ δὲ κρείττονος¹⁷ ἐλπίδος, δι' ἧς ἐγγίζομεν τῷ θεῷ. 20
 Καὶ καθ' ὅσον οὐ χωρὶς ὀρκωμοσίας¹⁸ – οἱ μὲν γὰρ χωρὶς ὀρκωμοσίας¹⁸
 εἰσὶν ἱερεῖς γεγονότες, ὁ δὲ μετὰ ὀρκωμοσίας,¹⁸ διὰ τοῦ λέγοντος πρὸς 21
 αὐτόν, Ὡμοσεν κύριος καὶ οὐ μεταμεληθήσεται,¹⁹ Σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν
 αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν¹¹ Μελχισεδέκ⁸ – κατὰ τοσοῦτον²⁰ κρείττονος¹⁷ 22
 διαθήκης γέγονεν ἔγγυος²¹ Ἰησοῦς. Καὶ οἱ μὲν πλείονές εἰσιν γεγονότες 23
 ἱερεῖς, διὰ τὸ θανάτῳ κωλύεσθαι παραμένειν²²: ὁ δέ, διὰ τὸ μένειν αὐτόν 24
 εἰς τὸν αἰῶνα, ἀπαράβατον²³ ἔχει τὴν ἱερωσύνην. Ὅθεν²⁴ καὶ σῶζειν εἰς 25
 τὸ παντελές²⁵ δύναται τοὺς προσερχομένους δι' αὐτοῦ τῷ θεῷ, πάντοτε
 ζῶν εἰς τὸ ἐντυγχάνειν²⁶ ὑπὲρ αὐτῶν.

¹ πρόδηλος, clear, evident. ² Ἰούδα, ὁ, Judah, Judas. ³ ἀνατέλλω, cause to rise, make to rise. ⁴ ἱερωσύνη, ης, ἡ, priesthood, priestly office. ⁵ περισσός, excessive, abundant. ⁶ κατάδηλος, very clear, quite plain. ⁷ ὁμοιότης, ητος, ἡ, likeness, similarity. ⁸ Μελχισεδέκ, ὁ, Melchizedek. ⁹ σαρκικός, fleshly, carnal. ¹⁰ ἀκατάλυτος, indissoluble. ¹¹ τάξις, εως, ἡ, arranging, order. ¹² ἀθέτησις, εως, ἡ, setting aside, annulment. ¹³ προάγω, lead forth, go before. ¹⁴ ἀνωφελής, unprofitable, useless. ¹⁵ τελειόω, fill, fulfill. ¹⁶ ἐπεισαγωγὴ, ης, ἡ, bringing in besides, bringing in. ¹⁷ κρείττων, stronger, more excellent. ¹⁸ ὀρκωμοσία, ας, ἡ, oath, taking of an oath. ¹⁹ μεταμέλωμαι, regret, repent. ²⁰ τοσοῦτος, so great, so much. ²¹ ἔγγυος, ου, ὁ, under good security, surety. ²² παραμένω, remain beside, continue. ²³ ἀπαράβατος, permanent, unchangeable. ²⁴ ὅθεν, from where, from which. ²⁵ παντελής, completely, forever. ²⁶ ἐντυγχάνω, entreat, intercede.

Τοιοῦτος γὰρ ἡμῖν ἔπρεπεν¹ ἀρχιερεὺς, ὅσιος,² ἄκακος,³ ἀμίαντος,⁴ 26
 κεχωρισμένος⁵ ἀπὸ τῶν ἁμαρτωλῶν, καὶ ὑψηλότερος⁶ τῶν οὐρανῶν
 γενόμενος· ὃς οὐκ ἔχει καθ' ἡμέραν ἀνάγκην,⁷ ὥσπερ οἱ ἀρχιερεῖς, 27
 πρότερον⁸ ὑπὲρ τῶν ἰδίων ἁμαρτιῶν θυσίας ἀναφέρειν,⁹ ἔπειτα¹⁰ τῶν
 τοῦ λαοῦ· τοῦτο γὰρ ἐποίησεν ἐφάπαξ,¹¹ ἑαυτὸν ἀνενέγκας.⁹ Ὁ νόμος 28
 γὰρ ἀνθρώπους καθίστησιν¹² ἀρχιερεῖς, ἔχοντας ἀσθένειαν·¹³ ὁ λόγος δὲ
 τῆς ὀρκωμοσίας¹⁴ τῆς μετὰ τὸν νόμον, υἱὸν εἰς τὸν αἰῶνα τετελειωμένον.

Κεφάλαιον¹⁶ δὲ ἐπὶ τοῖς λεγομένοις· τοιοῦτον ἔχομεν ἀρχιερέα, ὃς ἐκάθισεν 8
 ἐν δεξιᾷ τοῦ θρόνου τῆς μεγαλowsύνης¹⁷ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, τῶν ἁγίων 2
 λειτουργός,¹⁸ καὶ τῆς σκηνῆς¹⁹ τῆς ἀληθινῆς, ἣν ἔπηξεν²⁰ ὁ κύριος, καὶ
 οὐκ ἄνθρωπος· πᾶς γὰρ ἀρχιερεὺς εἰς τὸ προσφέρειν δῶρά²¹ τε καὶ 3
 θυσίας καθίσταται·¹² ὅθεν²² ἀναγκαῖον²³ ἔχειν τι καὶ τοῦτον ὃ
 προσενέγκῃ. Εἰ μὲν γὰρ ἦν ἐπὶ γῆς, οὐδ' ἂν ἦν ἱερεὺς, ὄντων τῶν ἱερέων 4
 τῶν προσφερόντων κατὰ τὸν νόμον τὰ δῶρα,²¹ οἵτινες ὑποδείγματι²⁴ 5
 καὶ σκιᾷ²⁵ λατρεύουσιν²⁶ τῶν ἐπουρανίων,²⁷ καθὼς κεχηρμάτισται²⁸
 Μωϋσῆς μέλλων ἐπιτελεῖν²⁹ τὴν σκηνήν,¹⁹ Ὅρα, γὰρ φησιν, ποιήσεις
 πάντα κατὰ τὸν τύπον³⁰ τὸν δειχθέντα σοι ἐν τῷ ὄρει. Νυνὶ³¹ δὲ 6

¹ πρέπω, be clearly seen, be fitting. ² ὅσιος, righteous, pious. ³ ἄκακος, guileless, innocent. ⁴ ἀμίαντος, undefiled, untainted. ⁵ χωρίζω, separate, depart. ⁶ ὑψηλός, high, lofty. ⁷ ἀνάγκη, ης, ἡ, necessity, distress. ⁸ πρότερον, formerly, before. ⁹ ἀναφέρω, bring up, offer. ¹⁰ ἔπειτα, then, after this. ¹¹ ἐφάπαξ, once for all, once. ¹² καθίστημι, set, constitute. ¹³ ἀσθένεια, ας, ἡ, weakness, sickness. ¹⁴ ὀρκωμοσία, ας, ἡ, oath, taking of an oath. ¹⁵ τελειόω, fill, fulfill. ¹⁶ κεφάλαιον, ου, τό, main thing, main point. ¹⁷ μεγαλowsύνη, ης, ἡ, greatness, majesty. ¹⁸ λειτουργός, ου, ὁ, minister, servant. ¹⁹ σκηνή, ης, ἡ, tent, tabernacle. ²⁰ πῆγνυμι, make firm, put together. ²¹ δῶρον, ου, τό, gift, present. ²² ὅθεν, from where, from which. ²³ ἀναγκαῖος, necessary, essential. ²⁴ ὑπόδειγμα, τος, τό, copy, example. ²⁵ σκιά, ας, ἡ, shadow, thick darkness. ²⁶ λατρεύω, serve, worship. ²⁷ ἐπουράνιος, heavenly, celestial. ²⁸ χερματίζω, instruct, reveal. ²⁹ ἐπιτελέω, complete, perform. ³⁰ τύπος, ου, ὁ, mark, example. ³¹ νυνί, now, already.

διαφορωτέρας¹ τέτυχεν² λειτουργίας,³ ὅσω καὶ κρείττονός⁴ ἐστὶν
 διαθήκης μεσίτης,⁵ ἣτις ἐπὶ κρείττοσιν⁴ ἐπαγγελίαις νενομοθέτηται.⁶ Εἰ 7
 γὰρ ἡ πρώτη ἐκείνη ἦν ἄμεμπτος,⁷ οὐκ ἂν δευτέρας ἐζητεῖτο τόπος. 8
 Μεμφόμενος⁸ γὰρ αὐτοῖς λέγει, Ἰδοὺ, ἡμέραι ἔρχονται, λέγει κύριος,
 καὶ συντελέσω⁹ ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰσραὴλ καὶ ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰούδα¹⁰
 διαθήκην καινὴν: οὐ κατὰ τὴν διαθήκην ἣν ἐποίησα τοῖς πατράσιν 9
 αὐτῶν ἐν ἡμέρᾳ ἐπιλαβομένου¹¹ μου τῆς χειρὸς αὐτῶν ἐξαγαγεῖν¹²
 αὐτοὺς ἐκ γῆς Αἰγύπτου: ὅτι αὐτοὶ οὐκ ἐνέμειναν¹³ ἐν τῇ διαθήκῃ μου,
 καὶ γὰρ ἡμέλησα¹⁴ αὐτῶν, λέγει κύριος. Ὅτι αὕτη ἡ διαθήκη ἦν 10
 διαθήσομαι¹⁵ τῷ οἴκῳ Ἰσραὴλ μετὰ τὰς ἡμέρας ἐκείνας, λέγει κύριος,
 διδοὺς νόμους μου εἰς τὴν διάνοιαν¹⁶ αὐτῶν, καὶ ἐπὶ καρδίας αὐτῶν
 ἐπιγράψω¹⁷ αὐτούς: καὶ ἔσομαι αὐτοῖς εἰς θεόν, καὶ αὐτοὶ ἔσονται μοι εἰς
 λαόν. Καὶ οὐ μὴ διδάξωσιν ἕκαστος τὸν πολίτην¹⁸ αὐτοῦ, καὶ ἕκαστος 11
 τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, λέγων, Γνώθι τὸν κύριον: ὅτι πάντες εἰδήσουσίν με,
 ἀπὸ μικροῦ αὐτῶν ἕως μεγάλου αὐτῶν. Ὅτι ἴλεως¹⁹ ἔσομαι ταῖς 12
 ἀδικίαις αὐτῶν, καὶ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν καὶ τῶν ἀνομιῶν²⁰ αὐτῶν οὐ
 μὴ μνησθῶ²¹ ἔτι. Ἐν τῷ λέγειν, Καινὴν, πεπαλαίωκεν²² τὴν πρώτην. Τὸ 13
 δὲ παλαιούμενον²² καὶ γηράσκον,²³ ἐγγὺς ἀφανισμοῦ.²⁴

¹ διάφορος, various, different. ² τυγχάνω, obtain, happen. ³ λειτουργία, ας, ἡ, service, ministry. ⁴ κρείττων, stronger, more excellent. ⁵ μεσίτης, ου, ὁ, mediator, go-between. ⁶ νομοθετέω, ordain, enact. ⁷ ἄμεμπτος, blameless. ⁸ μέμφομαι, find fault with, blame. ⁹ συντελέω, complete, accomplish. ¹⁰ Ἰούδα, ὁ, Judah, Judas. ¹¹ ἐπιλαμβάνομαι, take hold of, seize. ¹² ἐξάγω, lead out. ¹³ ἐμμένω, persevere, remain (in). ¹⁴ ἀμελέω, neglect, be unconcerned. ¹⁵ διατίθεμαι, appoint, make. ¹⁶ διάνοια, ας, ἡ, mind, understanding. ¹⁷ ἐπιγράφω, write upon, inscribe. ¹⁸ πολίτης, ου, ὁ, citizen. ¹⁹ ἴλεως, gracious, merciful. ²⁰ ἀνομία, ας, ἡ, lawlessness, iniquity. ²¹ μινῃσκομαι, remember, recall. ²² παλαίω, make or become old, obsolete. ²³ γηράσκω, grow old, become old. ²⁴ ἀφανισμός, ου, ὁ, vanishing, disappearing.

Εἶχεν μὲν οὖν καὶ ἡ πρώτη δικαιοῦματα¹ λατρείας,² τό τε ἅγιον κοσμικόν.³ **9**

Σκηνή⁴ γὰρ κατεσκευάσθη⁵ ἡ πρώτη, ἐν ᾗ ἡ τε λυχνία⁶ καὶ ἡ τράπεζα⁷

καὶ ἡ πρόθεσις⁸ τῶν ἄρτων, ἣτις λέγεται ἅγια. Μετὰ δὲ τὸ δεύτερον **3**

καταπέτασμα⁹ σκηνή⁴ ἡ λεγομένη ἅγια ἀγίων, χρυσοῦν¹⁰ ἔχουσα **4**

θυμιατήριον,¹¹ καὶ τὴν κιβωτὸν¹² τῆς διαθήκης περικεκαλυμμένην¹³

πάντοθεν¹⁴ χρυσίῳ,¹⁵ ἐν ᾗ στάμνος¹⁶ χρυσῇ¹⁰ ἔχουσα τὸ μάννα,¹⁷ καὶ ἡ

ράβδος¹⁸ Ἀαρὼν ἡ βλαστήσασα,¹⁹ καὶ αἱ πλάκες²⁰ τῆς διαθήκης: **5**

ὑπεράνω²¹ δὲ αὐτῆς Χερουβὶμ²² δόξης κατασκιάζοντα²³ τὸ ἱλαστήριον:²⁴

περὶ ὧν οὐκ ἔστιν νῦν λέγειν κατὰ μέρος. Τούτων δὲ οὕτως **6**

κατεσκευασμένων,⁵ εἰς μὲν τὴν πρώτην σκηνήν⁴ διὰ παντὸς εἰσίσιν²⁵

οἱ ἱερεῖς, τὰς λατρείας² ἐπιτελοῦντες:²⁶ εἰς δὲ τὴν δευτέραν ἅπαξ²⁷ τοῦ **7**

ἐνιαυτοῦ²⁸ μόνος ὁ ἀρχιερεύς, οὐ χωρὶς αἵματος, ὃ προσφέρει ὑπὲρ

ἑαυτοῦ καὶ τῶν τοῦ λαοῦ ἀγνοημάτων:²⁹ τοῦτο δηλοῦντος³⁰ τοῦ **8**

πνεύματος τοῦ ἁγίου, μήπω³¹ πεφανερῶσθαι τὴν τῶν ἀγίων ὁδόν, ἔτι

τῆς πρώτης σκηνῆς⁴ ἐχούσης στάσιν:³² ἣτις παραβολὴ εἰς τὸν καιρὸν **9**

τὸν ἐνεστηκότα,³³ καθ' ὃν δῶρά³⁴ τε καὶ θυσίαι προσφέρονται, μὴ

δυνάμεναι κατὰ συνείδησιν τελειῶσαι³⁵ τὸν λατρεύοντα,³⁶ μόνον ἐπὶ **10**

¹ δικαιοῦμα, τος, τό, regulation, righteous deed. ² λατρεία, ας, ἡ, service, divine worship. ³ κοσμικός, earthly, worldly. ⁴ σκηνή, ἡς, ἡ, tent, tabernacle. ⁵ κατασκευάζω, prepare, build. ⁶ λυχνία, ας, ἡ, lampstand. ⁷ τράπεζα, ης, ἡ, table. ⁸ πρόθεσις, εως, ἡ, setting forth, purpose. ⁹ καταπέτασμα, τος, τό, curtain or veil, veil. ¹⁰ χρυσοῦς, golden. ¹¹ θυμιατήριον, ου, τό, altar of incense, censer. ¹² κιβωτός, οὔ, ἡ, wooden box, ark. ¹³ περικαλύπτω, cover, conceal. ¹⁴ πάντοθεν, on all sides, from all sides. ¹⁵ χρυσίον, ου, τό, gold, golden ornament. ¹⁶ στάμνος, ου, ἡ, jar, jar or vase. ¹⁷ μάννα, τό, manna. ¹⁸ ράβδος, ου, ἡ, staff, rod. ¹⁹ βλαστήνω, sprout, produce. ²⁰ πλάξ, πλακός, ἡ, tablet, table. ²¹ ὑπεράνω, high above (gen), far above. ²² χερουβὶμ, τό, cherubim. ²³ κατασκιάζω, overshadow. ²⁴ ἱλαστήριον, ου, τό, sin offering, covering. ²⁵ εἰσεμι, enter, go in. ²⁶ ἐπιτελέω, complete, perform. ²⁷ ἅπαξ, once, once for all. ²⁸ ἐνιαυτός, οὔ, ὁ, year. ²⁹ ἀγνόημα, τος, τό, sin of ignorance. ³⁰ δηλόω, show, make clear. ³¹ μήπω, not yet. ³² στάσις, εως, ἡ, standing, rebellion. ³³ ἐνίστημι, be present, place in or upon. ³⁴ δῶρον, ου, τό, gift, present. ³⁵ τελειόω, fill, fulfill. ³⁶ λατρεύω, serve, worship.

βρώμασιν¹ καὶ πόμασιν² καὶ διαφόροις³ βαπτισμοῖς⁴ καὶ δικαιώμασιν⁵
 σαρκός, μέχρι⁶ καιροῦ διορθώσεως⁷ ἐπικείμενα.⁸

Χριστὸς δὲ παραγενόμενος ἀρχιερεὺς τῶν μελλόντων ἀγαθῶν, διὰ τῆς 11

μείζονος καὶ τελειοτέρας⁹ σκηνῆς,¹⁰ οὐ χειροποιήτου,¹¹ τοῦτ' ἔστιν, οὐ

ταύτης τῆς κτίσεως,¹² οὐδὲ δι' αἵματος τράγων¹³ καὶ μόσχων,¹⁴ διὰ δὲ 12

τοῦ ἰδίου αἵματος εἰσῆλθεν ἐφάπαξ¹⁵ εἰς τὰ ἅγια, αἰωνίαν λύτρωσιν¹⁶

εὐράμενος. Εἰ γὰρ τὸ αἷμα ταύρων¹⁷ καὶ τράγων,¹³ καὶ σποδὸς¹⁸ 13

δαμάλεως¹⁹ ῥαντίζουσα²⁰ τοὺς κεκοινωμένους,²¹ ἀγιάζει πρὸς τὴν τῆς

σαρκὸς καθαρότητα,²² πόσω μᾶλλον τὸ αἷμα τοῦ χριστοῦ, ὃς διὰ 14

πνεύματος αἰωνίου ἑαυτὸν προσήνεγκεν ἁμωμον²³ τῷ θεῷ, καθαριεῖ

τὴν συνείδησιν ὑμῶν ἀπὸ νεκρῶν ἔργων, εἰς τὸ λατρεύειν²⁴ θεῷ ζῶντι; 15

Καὶ διὰ τοῦτο διαθήκης καινῆς μεσίτης²⁵ ἐστίν, ὅπως, θανάτου

γενομένου εἰς ἀπολύτρωσιν²⁶ τῶν ἐπὶ τῇ πρώτῃ διαθήκῃ παραβάσεων,²⁷

τὴν ἐπαγγελίαν λάβωσιν οἱ κεκλημένοι τῆς αἰωνίου κληρονομίας.²⁸ 16

Ὅπου γὰρ διαθήκη, θάνατον ἀνάγκη²⁹ φέρεσθαι τοῦ διαθεμένου.³⁰ 17

Διαθήκη γὰρ ἐπὶ νεκροῖς βεβαία,³¹ ἐπεὶ μήποτε ἰσχύει ὅτε ζῇ ὁ

διαθέμενος.³⁰ Ὅθεν³² οὐδ' ἡ πρώτη χωρὶς αἵματος ἐγκεκαίνισται.³³ 18

¹ βρῶμα, τος, τό, food, food of any kind. ² πόμα, τος, τό, drink. ³ διάφορος, various, different. ⁴ βαπτισμός, οὐ, ὁ, washing, cleansing. ⁵ δικαίωμα, τος, τό, regulation, righteous deed. ⁶ μέχρι, until, as far as (gen). ⁷ διορθώσεις, εως, ἡ, reformation, new order. ⁸ ἐπικείμεναι, lie on, lie upon. ⁹ τέλειος, complete, perfect. ¹⁰ σκηνή, ἡς, ἡ, tent, tabernacle. ¹¹ χειροποίητος, made by hand, done or made with hands. ¹² κτίσις, εως, ἡ, creation, creature. ¹³ τράγος, ου, ὁ, male goat. ¹⁴ μόσχος, ου, ὁ, calf. ¹⁵ ἐφάπαξ, once for all, once. ¹⁶ λύτρωσις, εως, ἡ, ransoming, redemption. ¹⁷ ταῦρος, ου, ὁ, bull, ox. ¹⁸ σποδός, οὐ, ἡ, ashes. ¹⁹ δάμαλις, εως, ἡ, heifer, young cow. ²⁰ ῥαντίζω, sprinkle, cleanse. ²¹ κοινῶ, make common, defile. ²² καθαρότης, ητος, ἡ, purity, cleansing. ²³ ἁμωμος, without blemish, blameless. ²⁴ λατρεύω, serve, worship. ²⁵ μεσίτης, ου, ὁ, mediator, go-between. ²⁶ ἀπολύτρωσις, εως, ἡ, redemption, deliverance. ²⁷ παράβασις, εως, ἡ, going aside, transgression. ²⁸ κληρονομία, ας, ἡ, inheritance. ²⁹ ἀνάγκη, ης, ἡ, necessity, distress. ³⁰ διατίθεμαι, appoint, make. ³¹ βέβαιος, firm, secure. ³² ὅθεν, from where, from which. ³³ ἐγκαίνιζω, renew, inaugurate.

Λαληθείσης γὰρ πάσης ἐντολῆς κατὰ νόμον ὑπὸ Μωϋσέως παντὶ τῷ
 λαῷ, λαβὼν τὸ αἷμα τῶν μόσχων¹ καὶ τράγων,² μετὰ ὕδατος καὶ ἑρίου³
 κοκκίνου⁴ καὶ ὕσσώπου,⁵ αὐτό τε τὸ βιβλίον καὶ πάντα τὸν λαὸν
 ἑρράντισεν,⁶ λέγων, Τοῦτο τὸ αἷμα τῆς διαθήκης ἧς ἐνετείλατο⁷ πρὸς 20
 ὑμᾶς ὁ θεός. Καὶ τὴν σκηνὴν⁸ δὲ καὶ πάντα τὰ σκεύη⁹ τῆς λειτουργίας¹⁰ 21
 τῷ αἵματι ὁμοίως ἑρράντισεν.⁶ Καὶ σχεδὸν¹¹ ἐν αἵματι πάντα 22
 καθαρίζεται κατὰ τὸν νόμον, καὶ χωρὶς αἱματεκχυσίας¹² οὐ γίνεται
 ἄφεσις.¹³

Ἀνάγκη¹⁴ οὖν τὰ μὲν ὑποδείγματα¹⁵ τῶν ἐν τοῖς οὐρανοῖς, τούτοις 23
 καθαρίζεσθαι, αὐτὰ δὲ τὰ ἐπουράνια¹⁶ κρείττοσιν¹⁷ θυσίαις παρὰ ταύτας.
 Οὐ γὰρ εἰς χειροποίητα¹⁸ ἅγια εἰσῆλθεν ὁ χριστός, ἀντίτυπα¹⁹ τῶν 24
 ἀληθινῶν, ἀλλ' εἰς αὐτὸν τὸν οὐρανόν, νῦν ἐμφανισθῆναι²⁰ τῷ
 προσώπῳ τοῦ θεοῦ ὑπὲρ ἡμῶν: οὐδ' ἵνα πολλάκις²¹ προσφέρῃ ἑαυτόν, 25
 ὥσπερ ὁ ἀρχιερεὺς εἰσέρχεται εἰς τὰ ἅγια κατ' ἐνιαυτὸν²² ἐν αἵματι
 ἄλλοτρίῳ:²³ ἐπεὶ ἔδει αὐτὸν πολλάκις²¹ παθεῖν ἀπὸ καταβολῆς²⁴ κόσμου: 26
 νῦν δὲ ἅπας²⁵ ἐπὶ συντελείᾳ²⁶ τῶν αἰώνων εἰς ἀθέτησιν²⁷ ἁμαρτίας διὰ
 τῆς θυσίας αὐτοῦ πεφανέρωται. Καὶ καθ' ὅσον ἀπόκειται²⁸ τοῖς 27

¹ μόσχος, ου, ὁ, calf. ² τράγος, ου, ὁ, male goat. ³ ἔριον, ου, τό, wool. ⁴ κόκκινος, scarlet, crimson. ⁵ ὕσσωπος, ου, ὁ, hyssop. ⁶ ῥαντίζω, sprinkle, cleanse. ⁷ ἐντέλλομαι, command, give orders. ⁸ σκηνή, ἡς, ἡ, tent, tabernacle. ⁹ σκεῦος, ους, τό, vessel, goods (plural). ¹⁰ λειτουργία, ας, ἡ, service, ministry. ¹¹ σχεδόν, almost, nearly. ¹² αἱματεκχυσία, ας, ἡ, shedding of blood. ¹³ ἄφεσις, εως, ἡ, release, forgiveness. ¹⁴ ἀνάγκη, ης, ἡ, necessity, distress. ¹⁵ ὑπόδειγμα, τος, τό, copy, example. ¹⁶ ἐπουράνιος, heavenly, celestial. ¹⁷ κρείττων, stronger, more excellent. ¹⁸ χειροποίητος, made by hand, done or made with hands. ¹⁹ ἀντίτυπος, struck back, corresponding to. ²⁰ ἐμφανίζω, manifest, disclose. ²¹ πολλάκις, often, many times. ²² ἐνιαυτός, οὔ, ὁ, year. ²³ ἄλλότριος, strange, foreign. ²⁴ καταβολή, ἡς, ἡ, foundation, depositing. ²⁵ ἅπας, once, once for all. ²⁶ συντέλεια, ας, ἡ, completion, end. ²⁷ ἀθέτησις, εως, ἡ, setting aside, annulment. ²⁸ ἀπόκειται, be laid up, put away.

ἀνθρώποις ἅπαξ¹ ἀποθανεῖν, μετὰ δὲ τοῦτο κρίσις· οὕτως καὶ ὁ χριστός, 28

ἅπαξ¹ προσενεχθεὶς εἰς τὸ πολλῶν ἀνενεγκεῖν² ἁμαρτίας, ἐκ δευτέρου

χωρὶς ἁμαρτίας ὀφθήσεται τοῖς αὐτὸν ἀπεκδεχομένοις,³ εἰς σωτηρίαν.

Σκιὰν⁴ γὰρ ἔχων ὁ νόμος τῶν μελλόντων ἀγαθῶν, οὐκ αὐτὴν τὴν εἰκόνα⁵ 10

τῶν πραγμάτων,⁶ κατ' ἐνιαυτὸν⁷ ταῖς αὐταῖς θυσίαις ἃς προσφέρουσιν

εἰς τὸ διηνεκές,⁸ οὐδέποτε⁹ δύνανται τοὺς προσερχομένους τελειῶσαι.¹⁰ 2

Ἐπεὶ οὐκ ἂν ἐπαύσαντο¹¹ προσφερόμεναι, διὰ τὸ μηδεμίαν ἔχειν ἔτι

συνείδησιν ἁμαρτιῶν τοὺς λατρεύοντας,¹² ἅπαξ¹ κεκαθαρμένους;¹³ Ἄλλ' 3

ἐν αὐταῖς ἀνάμνησις¹⁴ ἁμαρτιῶν κατ' ἐνιαυτόν·⁷ ἀδύνατον¹⁵ γὰρ αἷμα 4

ταύρων¹⁶ καὶ τράγων¹⁷ ἀφαιρεῖν¹⁸ ἁμαρτίας. Διὸ εἰσερχόμενος εἰς τὸν 5

κόσμον λέγει, Θυσίαν καὶ προσφορὰν¹⁹ οὐκ ἠθέλησας, σῶμα δὲ

κατηρτίσω²⁰ μοι· ὀλοκαυτώματα²¹ καὶ περὶ ἁμαρτίας οὐκ εὐδόκησας·²² 6

τότε εἶπον, Ἰδοὺ, ἦκω – ἐν κεφαλίδι²³ βιβλίου γέγραπται περὶ ἐμοῦ –

τοῦ ποιῆσαι, ὁ θεός, τὸ θέλημά σου. Ἀνώτερον²⁴ λέγων ὅτι Θυσίαν καὶ 8

προσφορὰν¹⁹ καὶ ὀλοκαυτώματα²¹ καὶ περὶ ἁμαρτίας οὐκ ἠθέλησας,

οὐδὲ εὐδόκησας²² – αἵτινες κατὰ τὸν νόμον προσφέρονται – τότε 9

εἶρηκεν, Ἰδοὺ, ἦκω τοῦ ποιῆσαι, ὁ θεός, τὸ θέλημά σου. Ἀναιρεῖ²⁵ τὸ

¹ ἅπαξ, once, once for all. ² ἀναφέρω, bring up, offer. ³ ἀπεκδέχομαι, await eagerly, expect eagerly. ⁴ σκιά, ἄς, ἦ, shadow, thick darkness. ⁵ εἰκὼν, ὄνος, ἦ, image, likeness. ⁶ πρᾶγμα, τος, τό, deed, matter. ⁷ ἐνιαυτός, οὐ, ὁ, year. ⁸ διηνεκής, continuous, perpetual. ⁹ οὐδέποτε, never. ¹⁰ τελειῶω, fill, fulfill. ¹¹ παύω, cause to cease. ¹² λατρεύω, serve, worship. ¹³ καθαίρω, make clean, clear. ¹⁴ ἀνάμνησις, εως, ἦ, remembrance, reminder. ¹⁵ ἀδύνατος, impossible, unable. ¹⁶ ταῦρος, ου, ὁ, bull, ox. ¹⁷ τράγος, ου, ὁ, male goat. ¹⁸ ἀφαιρέω, take away, smite off. ¹⁹ προσφορά, ἄς, ἦ, offering, sacrifice. ²⁰ καταρτίζω, mend, fit. ²¹ ὀλοκαύτωμα, τος, τό, whole burnt offering. ²² εὐδοκέω, think it good, be well pleased with. ²³ κεφαλὴς, ἰδος, ἦ, roll of a book, roll. ²⁴ ἀνώτερον, higher, more honorable place. ²⁵ ἀναιρέω, take up, kill.

πρῶτον, ἵνα τὸ δεύτερον στήσῃ. Ἐν ᾧ θελήματι ἡγιασμένοι ἐσμέν, οἱ 10
 διὰ τῆς προσφορᾶς¹ τοῦ σώματος Ἰησοῦ χριστοῦ ἐφάπαξ.² Καὶ πᾶς μὲν 11
 ἱερεὺς ἔστηκεν καθ' ἡμέραν λειτουργῶν,³ καὶ τὰς αὐτὰς πολλάκις⁴
 προσφέρων θυσίας, αἵτινες οὐδέποτε⁵ δύνανται περιελεῖν⁶ ἁμαρτίας: 12
 αὐτὸς δὲ μίαν ὑπὲρ ἁμαρτιῶν προσενέγκας θυσίαν εἰς τὸ διηνεκές,⁷
 ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τοῦ θεοῦ, τὸ λοιπὸν ἐκδεχόμενος⁸ ἕως τεθῶσιν οἱ 13
 ἐχθροὶ αὐτοῦ ὑποπόδιον⁹ τῶν ποδῶν αὐτοῦ. Μιᾶ γὰρ προσφορᾷ¹ 14
 τετελείωκεν¹⁰ εἰς τὸ διηνεκές⁷ τοὺς ἁγιαζομένους. Μαρτυρεῖ δὲ ἡμῖν καὶ 15
 τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον: μετὰ γὰρ τὸ προειρηκέναι,¹¹ Αὕτη ἡ διαθήκη ἦν 16
 διαθήσομαι¹² πρὸς αὐτοὺς μετὰ τὰς ἡμέρας ἐκείνας, λέγει κύριος, διδοὺς
 νόμους μου ἐπὶ καρδίας αὐτῶν, καὶ ἐπὶ τῶν διανοιῶν¹³ αὐτῶν
 ἐπιγράψω¹⁴ αὐτούς: καὶ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν καὶ τῶν ἁνομιῶν¹⁵ αὐτῶν 17
 οὐ μὴ μνησθῶ¹⁶ ἔτι. Ὅπου δὲ ἄφεσις¹⁷ τούτων, οὐκέτι προσφορὰ¹ περὶ 18
 ἁμαρτίας.

Ἐχοντες οὖν, ἀδελφοί, παρρησίαν εἰς τὴν εἴσοδον¹⁸ τῶν ἁγίων ἐν τῷ 19
 αἵματι Ἰησοῦ, ἣν ἐνεκαίνισεν¹⁹ ἡμῖν ὁδὸν πρόσφατον²⁰ καὶ ζώσαν, διὰ 20
 τοῦ καταπετάσματος,²¹ τοῦτ' ἔστιν, τῆς σαρκὸς αὐτοῦ, καὶ ἱερέα μέγαν 21
 ἐπὶ τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ, προσερχώμεθα μετὰ ἀληθινῆς καρδίας ἐν 22

¹ προσφορά, ἁς, ἡ, offering, sacrifice. ² ἐφάπαξ, once for all, once. ³ λειτουργέω, minister, serve. ⁴ πολλάκις, often, many times. ⁵ οὐδέποτε, never. ⁶ περιαιρέω, cast off, take away. ⁷ διηνεκής, continuous, perpetual. ⁸ ἐκδέχομαι, await, expect. ⁹ ὑποπόδιον, οὐ, τό, footstool. ¹⁰ τελειόω, fill, fulfill. ¹¹ προλέγω, say beforehand, forewarn. ¹² διατίθεμαι, appoint, make. ¹³ διάνοια, ας, ἡ, mind, understanding. ¹⁴ ἐπιγράφω, write upon, inscribe. ¹⁵ ἁνομία, ας, ἡ, lawlessness, iniquity. ¹⁶ μνησκόμαι, remember, recall. ¹⁷ ἄφεσις, εως, ἡ, release, forgiveness. ¹⁸ εἴσοδος, οὐ, ἡ, entrance, entering. ¹⁹ ἐγκαίνιζω, renew, inaugurate. ²⁰ πρόσφατος, new, recent. ²¹ καταπέτασμα, τος, τό, curtain or veil, veil.

πληροφορίᾳ¹ πίστεως, ἑρραντισμένοι² τὰς καρδίας ἀπὸ συνειδήσεως
 πονηρᾶς, καὶ λελουμένοι³ τὸ σῶμα ὕδατι καθαρῷ· κατέχωμεν⁴ τὴν 23
 ὁμολογίαν⁵ τῆς ἐλπίδος ἀκλινῇ,⁶ πιστὸς γὰρ ὁ ἐπαγγειλάμενος⁷ καὶ 24
 κατανοῶμεν⁸ ἀλλήλους εἰς παροξυσμὸν⁹ ἀγάπης καὶ καλῶν ἔργων, μὴ 25
 ἐγκαταλείποντες¹⁰ τὴν ἐπισυναγωγὴν¹¹ ἑαυτῶν, καθὼς ἔθος¹² τισίν,
 ἀλλὰ παρακαλοῦντες, καὶ τοσούτῳ¹³ μᾶλλον, ὅσῳ βλέπετε ἐγγίζουσιν
 τὴν ἡμέραν.

Ἐκουσίως¹⁴ γὰρ ἀμαρτανόντων ἡμῶν μετὰ τὸ λαβεῖν τὴν ἐπίγνωσιν¹⁵ τῆς 26
 ἀληθείας, οὐκέτι περὶ ἀμαρτιῶν ἀπολείπεται¹⁶ θυσία, φοβερὰ¹⁷ δέ τις 27
 ἐκδοχὴ¹⁸ κρίσεως, καὶ πυρὸς ζῆλος¹⁹ ἐσθίειν μέλλοντος τοὺς
 ὑπεναντίους.²⁰ Ἀθετήσας²¹ τις νόμον Μωϋσέως χωρὶς οἰκτιρμῶν²² ἐπὶ 28
 δυσὶν ἢ τρισὶν μάρτυσιν ἀποθνήσκει· πόσῳ, δοκεῖτε, χείρονος²³ 29
 ἀξιωθήσεται²⁴ τιμωρίας²⁵ ὁ τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ καταπατήσας,²⁶ καὶ τὸ
 αἷμα τῆς διαθήκης κοινὸν²⁷ ἡγησάμενος ἐν ᾧ ἡγιάσθη, καὶ τὸ πνεῦμα
 τῆς χάριτος ἐνυβρίσας;²⁸ Οἶδαμεν γὰρ τὸν εἰπόντα, Ἐμοὶ ἐκδίκησις,²⁹ 30
 ἐγὼ ἀνταποδώσω,³⁰ λέγει κύριος· καὶ πάλιν, κύριος κρινεῖ τὸν λαὸν
 αὐτοῦ. Φοβερὸν¹⁷ τὸ ἐμπεσεῖν³¹ εἰς χεῖρας θεοῦ ζῶντος. 31

¹ πληροφορία, ας, ή, full assurance, certainty. ² ῥαντίζω, sprinkle, cleanse. ³ λούω, bathe, wash. ⁴ κατέχω, hold back, hold fast. ⁵ ὁμολογία, ας, ή, confession, profession. ⁶ ἀκλινής, without wavering, unbent. ⁷ ἐπαγγέλλομαι, promise, profess. ⁸ κατανοέω, observe, understand. ⁹ παροξυσμός, οὐ, ὁ, stimulation, provocation. ¹⁰ ἐγκαταλείπω, leave behind, forsake. ¹¹ ἐπισυναγωγή, ής, ή, meeting, assembling. ¹² ἔθος, οὐς, τό, custom. ¹³ τοσούτος, so great, so much. ¹⁴ ἐκουσίως, voluntarily, willingly. ¹⁵ ἐπίγνωσις, εως, ή, knowledge, discernment. ¹⁶ ἀπολείπω, leave, leave behind. ¹⁷ φοβερός, fearful, terrible. ¹⁸ ἐκδοχή, ής, ή, expectation, waiting for. ¹⁹ ζῆλος, ου, ὁ, zeal, jealousy. ²⁰ ὑπεναντίος, opposed, contrary. ²¹ ἀθετέω, reject, annul. ²² οἰκτιρμός, οὐ, ὁ, compassion, pity. ²³ χείρων, worse. ²⁴ ἀξιόω, consider worthy. ²⁵ τιμωρία, ας, ή, punishment, penalty. ²⁶ καταπατέω, trample under foot. ²⁷ κοινός, common, unclean. ²⁸ ἐνυβρίζω, insult, outrage. ²⁹ ἐκδίκησις, εως, ή, vengeance, vindication. ³⁰ ἀνταποδίδωμι, recompense, repay. ³¹ ἐμπίπτω, fall into, fall in.

Ἀναμιμνήσκεσθε¹ δὲ τὰς πρότερον² ἡμέρας, ἐν αἷς φωτισθέντες³ πολλὴν 32
 ἄθλησιν⁴ ὑπεμείνατε⁵ παθημάτων·⁶ τοῦτο μὲν, ὀνειδισμοῖς⁷ τε καὶ 33
 θλίψεσιν θεατριζόμενοι·⁸ τοῦτο δέ, κοινωνοί⁹ τῶν οὕτως
 ἀναστροφόμενων¹⁰ γεννηθέντες. Καὶ γὰρ τοῖς δεσμοῖς¹¹ μου 34
 συνεπαθήσατε,¹² καὶ τὴν ἀρπαγὴν¹³ τῶν ὑπαρχόντων ὑμῶν μετὰ χαρᾶς
 προσεδέξασθε,¹⁴ γινώσκοντες ἔχειν ἑαυτοῖς κρείττονα¹⁵ ὑπαρξιν¹⁶ ἐν
 οὐρανοῖς καὶ μένουσαν. Μὴ ἀποβάλητε¹⁷ οὖν τὴν παρρησίαν ὑμῶν, 35
 ἥτις ἔχει μισθαποδοσίαν¹⁸ μεγάλην. Ὑπομονῆς γὰρ ἔχετε χρεῖαν, ἵνα τὸ 36
 θέλημα τοῦ θεοῦ ποιήσαντες κομίσησθε¹⁹ τὴν ἐπαγγελίαν. Ἔτι γὰρ 37
 μικρὸν ὅσον ὅσον, Ὁ ἐρχόμενος ἤξει, καὶ οὐ χρονιεῖ.²⁰ Ὁ δὲ δίκαιος ἐκ 38
 πίστεως ζήσεται· καὶ ἐὰν ὑποστείληται,²¹ οὐκ εὐδοκεῖ²² ἡ ψυχὴ μου ἐν
 αὐτῷ. Ἡμεῖς δὲ οὐκ ἐσμέν ὑποστολῆς²³ εἰς ἀπώλειαν,²⁴ ἀλλὰ πίστεως 39
 εἰς περιποίησιν²⁵ ψυχῆς.

Ἔστιν δὲ πίστις ἐλπιζομένων ὑπόστασις,²⁶ πραγμάτων²⁷ ἔλεγχος²⁸ οὐ 11
 βλεπομένων. Ἐν ταύτῃ γὰρ ἐμαρτυρήθησαν οἱ πρεσβύτεροι. Πίστει 2
 νοοῦμεν²⁹ κατηρτίσθαι³⁰ τοὺς αἰῶνας ῥήματι θεοῦ, εἰς τὸ μὴ ἐκ
 φαινομένων τὰ βλεπόμενα γεγονέναι. Πίστει πλείονα θυσίαν Ἀβελ 4

¹ ἀναμιμνήσκω, remind, remember. ² πρότερον, formerly, before. ³ φωτίζω, give light, enlighten. ⁴ ἄθλησις, εως, ἡ, contest, conflict. ⁵ ὑπομένω, tarry, endure. ⁶ πάθημα, τος, τό, suffering, passion. ⁷ ὀνειδισμός, οὐ, ὁ, reproach, reviling. ⁸ θεατρίζω, put to shame, expose publicly. ⁹ κοινωνός, οὐ, ὁ, partner, sharer. ¹⁰ ἀναστρέφω, return, live. ¹¹ δεσμός, οὐ, ὁ, chain, bond. ¹² συμπαθέω, sympathize with, have compassion on. ¹³ ἀρπαγή, ἡς, ἡ, plunder, robbery. ¹⁴ προσδέχομαι, receive, wait for. ¹⁵ κρείττων, stronger, more excellent. ¹⁶ ὑπαρξις, εως, ἡ, existence, subsistence. ¹⁷ ἀποβάλλω, throw away, cast aside. ¹⁸ μισθαποδοσία, ας, ἡ, recompense, reward. ¹⁹ κομίζω, receive, bring. ²⁰ χρονίζω, spend or take time, delay. ²¹ ὑποστέλλω, draw back, withdraw. ²² εὐδοκέω, think it good, be well pleased with. ²³ ὑποστολή, ἡς, ἡ, hesitancy, timidity. ²⁴ ἀπώλεια, ας, ἡ, destruction, ruin. ²⁵ περιποίησις, εως, ἡ, preservation, acquisition. ²⁶ ὑπόστασις, εως, ἡ, substance, confidence. ²⁷ πρᾶγμα, τος, τό, deed, matter. ²⁸ ἔλεγχος, ου, ὁ, proof, conviction. ²⁹ νοέω, understand, consider. ³⁰ καταρτίζω, mend, fit.

παρὰ Κάϊν¹ προσήνεγκεν τῷ θεῷ, δι' ἧς ἐμαρτυρήθη εἶναι δίκαιος,
 μαρτυροῦντος ἐπὶ τοῖς δώροις² αὐτοῦ τοῦ θεοῦ· καὶ δι' αὐτῆς ἀποθανὼν
 ἔτι λαλεῖται. Πίστει Ἐνὼχ μετετέθη³ τοῦ μὴ ἰδεῖν θάνατον, καὶ οὐχ 5
 εὐρίσκετο, διότι⁴ μετέθηκεν³ αὐτὸν ὁ θεός· πρὸ γὰρ τῆς μεταθέσεως⁵
 αὐτοῦ μεμαρτύρηται εὐηρεστηκέναι⁶ τῷ θεῷ· χωρὶς δὲ πίστεως 6
 ἀδύνατον⁷ εὐαρεστῆσαι·⁶ πιστεῦσαι γὰρ δεῖ τὸν προσερχόμενον τῷ θεῷ,
 ὅτι ἔστιν, καὶ τοῖς ἐκζητοῦσιν⁸ αὐτὸν μισθαποδότης⁹ γίνεται. Πίστει 7
 χρηματισθεῖς¹⁰ Νῶε¹¹ περὶ τῶν μηδέπω¹² βλεπομένων, εὐλαβηθεῖς¹³
 κατεσκεύασεν¹⁴ κιβωτὸν¹⁵ εἰς σωτηρίαν τοῦ οἴκου αὐτοῦ· δι' ἧς
 κατέκρινεν¹⁶ τὸν κόσμον, καὶ τῆς κατὰ πίστιν δικαιοσύνης ἐγένετο
 κληρονόμος.¹⁷ Πίστει καλούμενος Ἀβραὰμ ὑπήκουσεν¹⁸ ἐξελθεῖν εἰς 8
 τὸν τόπον ὃν ἡμελλεν λαμβάνειν εἰς κληρονομίαν,¹⁹ καὶ ἐξῆλθεν μὴ
 ἐπιστάμενος²⁰ ποῦ ἔρχεται. Πίστει παρώκησεν²¹ εἰς γῆν τῆς ἐπαγγελίας, 9
 ὡς ἀλλοτρίαν,²² ἐν σκηναῖς²³ κατοικήσας μετὰ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ, τῶν
 συγκληρονόμων²⁴ τῆς ἐπαγγελίας τῆς αὐτῆς· ἐξεδέχετο²⁵ γὰρ τὴν τοῦς 10
 θεμελίους²⁶ ἔχουσιν πόλιν, ἧς τεχνίτης²⁷ καὶ δημιουργὸς²⁸ ὁ θεός. 11
 Πίστει καὶ αὕτῃ Σάρρα²⁹ δύναμιν εἰς καταβολὴν³⁰ σπέρματος ἔλαβεν,
 καὶ παρὰ καιρὸν ἡλικίας³¹ ἔτεκεν,³² ἐπεὶ πιστὸν ἡγήσατο τὸν

¹ Κάϊν, ὁ, Cain. ² δῶρον, ου, τό, gift, present. ³ μετατίθημι, transfer, change. ⁴ διότι, because, on this account. ⁵ μετὰθεσις, εως, ἡ, change, removal. ⁶ εὐαρεστέω, be pleasing, pleased. ⁷ ἀδύνατος, impossible, unable. ⁸ ἐκζητέω, seek out, inquire. ⁹ μισθαποδότης, ου, ὁ, rewarder. ¹⁰ χρηματίζω, instruct, reveal. ¹¹ Νῶε, ὁ, Noah. ¹² μηδέπω, not yet. ¹³ εὐλαβέομαι, reverence, respect. ¹⁴ κατασκευάζω, prepare, build. ¹⁵ κιβωτός, οὗ, ἡ, wooden box, ark. ¹⁶ κατακρίνω, condemn. ¹⁷ κληρονόμος, ου, ὁ, heir, inheritor. ¹⁸ ὑπακούω, obey, listen. ¹⁹ κληρονομία, ας, ἡ, inheritance. ²⁰ ἐπίσταμαι, understand, know. ²¹ παροικέω, live a stranger, sojourn. ²² ἀλλότριος, strange, foreign. ²³ σκηνή, ἧς, ἡ, tent, tabernacle. ²⁴ συγκληρονόμος, fellow heir, joint heir. ²⁵ ἐκδέχομαι, await, expect. ²⁶ θεμέλιος, ου, ὁ, foundation. ²⁷ τεχνίτης, ου, ὁ, craftsman, artisan. ²⁸ δημιουργός, οὗ, ὁ, builder, maker. ²⁹ Σάρρα, ας, ἡ, Sarah. ³⁰ καταβολή, ἧς, ἡ, foundation, depositing. ³¹ ἡλικία, ας, ἡ, maturity, age. ³² τίκτω, give birth to, bear.

ἐπαγγειλάμενον.¹ Διὸ καὶ ἂφ' ἑνὸς ἐγεννήθησαν, καὶ ταῦτα 12
 νενεκρωμένου,² καθὼς τὰ ἄστρα³ τοῦ οὐρανοῦ τῷ πλήθει, καὶ ὡς ἡ
 ἄμμος⁴ ἢ παρὰ τὸ χεῖλος⁵ τῆς θαλάσσης ἡ ἀναρίθμητος.⁶

Κατὰ πίστιν ἀπέθανον οὗτοι πάντες, μὴ λαβόντες τὰς ἐπαγγελίας, ἀλλὰ 13
 πόρρωθεν⁷ αὐτὰς ἰδόντες, καὶ ἀσπασάμενοι, καὶ ὁμολογήσαντες ὅτι
 ξένοι⁸ καὶ παρεπίδημοί⁹ εἰσιν ἐπὶ τῆς γῆς. Οἱ γὰρ τοιαῦτα λέγοντες 14
 ἐμφανίζουσιν¹⁰ ὅτι πατρίδα¹¹ ἐπιζητοῦσιν.¹² Καὶ εἰ μὲν ἐκείνης 15
 ἐμνημόνευον¹³ ἂφ' ἧς ἐξῆλθον, εἶχον ἂν καιρὸν ἀνακάμψαι.¹⁴ Νῦν δὲ 16
 κρείττονος¹⁵ ὀρέγονται,¹⁶ τοῦτ' ἔστιν, ἐπουρανίου:¹⁷ διὸ οὐκ
 ἐπαισχύνεται¹⁸ αὐτοὺς ὁ θεός, θεὸς ἐπικαλεῖσθαι αὐτῶν: ἡτοίμασεν γὰρ
 αὐτοῖς πόλιν.

Πίστει προσενήνοχεν Ἀβραὰμ τὸν Ἰσαὰκ πειραζόμενος, καὶ τὸν 17
 μονογενῆ¹⁹ προσέφερεν ὁ τὰς ἐπαγγελίας ἀναδεξάμενος,²⁰ πρὸς ὃν 18
 ἐλαλήθη, ὅτι Ἐν Ἰσαὰκ κληθήσεται σοι σπέρμα: λογισάμενος ὅτι καὶ 19
 ἐκ νεκρῶν ἐγείρειν δυνατὸς ὁ θεός: ὅθεν²¹ αὐτὸν καὶ ἐν παραβολῇ
 ἐκομίσατο.²² Πίστει περὶ μελλόντων εὐλόγησεν Ἰσαὰκ τὸν Ἰακώβ καὶ 20
 τὸν Ἡσαΰ. Πίστει Ἰακώβ ἀποθνήσκων ἕκαστον τῶν υἱῶν Ἰωσήφ 21

¹ ἐπαγγέλλομαι, promise, profess. ² νεκρώω, put to death, render weak. ³ ἄστρον, ου, τό, star. ⁴ ἄμμος, ου, ἡ, sand. ⁵ χεῖλος, ους, τό, lip, edge. ⁶ ἀναρίθμητος, innumerable, uncountable. ⁷ πόρρωθεν, from a distance, at a distance. ⁸ ξένος, strange, stranger. ⁹ παρεπίδημος, ου, ὁ, sojourning in a strange place. ¹⁰ ἐμφανίζω, manifest, disclose. ¹¹ πατρίς, ἰδος, ἡ, of one's fathers, fatherland. ¹² ἐπιζητέω, seek for, seek after. ¹³ μνημονεύω, remember, make mention of. ¹⁴ ἀνακάμπτω, turn back, return. ¹⁵ κρείττων, stronger, more excellent. ¹⁶ ὀρέγω, stretch forth, long for. ¹⁷ ἐπουράνιος, heavenly, celestial. ¹⁸ ἐπαισχύνομαι, be ashamed, am ashamed. ¹⁹ μονογενής, only begotten, only. ²⁰ ἀναδέχομαι, undertake, receive. ²¹ ὅθεν, from where, from which. ²² κομίζω, receive, bring.

εὐλόγησεν, καὶ προσεκύνησεν ἐπὶ τὸ ἄκρον¹ τῆς ῥάβδου² αὐτοῦ. Πίστει 22
 Ἰωσήφ τελευτῶν³ περὶ τῆς ἐξόδου⁴ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐμνημόνευσεν,⁵
 καὶ περὶ τῶν ὀστέων⁶ αὐτοῦ ἐνετείλατο.⁷ Πίστει Μωϋσῆς γεννηθεὶς 23
 ἐκρύβη⁸ τρίμηνον⁹ ὑπὸ τῶν πατέρων αὐτοῦ, διότι¹⁰ εἶδον ἀστεῖον¹¹ τὸ
 παιδίον· καὶ οὐκ ἐφοβήθησαν τὸ διάταγμα¹² τοῦ βασιλέως. Πίστει 24
 Μωϋσῆς μέγας γενόμενος ἡρνήσατο λέγεσθαι υἱὸς θυγατρὸς Φαραώ,¹³ 25
 μᾶλλον ἐλόμενος¹⁴ συγκακουχεῖσθαι¹⁵ τῷ λαῷ τοῦ θεοῦ ἢ πρόσκαιρον¹⁶
 ἔχειν ἀμαρτίας ἀπόλαυσιν·¹⁷ μείζονα πλοῦτον¹⁸ ἡγησάμενος τῶν 26
 Αἰγύπτου θησαυρῶν¹⁹ τὸν ὀνειδισμόν²⁰ τοῦ χριστοῦ· ἀπέβλεπεν²¹ γὰρ
 εἰς τὴν μισθαποδοσίαν.²² Πίστει κατέλιπεν²³ Αἴγυπτον,²⁴ μὴ φοβηθεὶς 27
 τὸν θυμὸν²⁵ τοῦ βασιλέως· τὸν γὰρ ἀόρατον²⁶ ὡς ὄρων ἐκαρτέρησεν.²⁷ 28
 Πίστει πεποίηκεν τὸ Πάσχα καὶ τὴν πρόσχυσιν²⁸ τοῦ αἵματος, ἵνα μὴ ὁ
 ὀλοθρεύῃ²⁹ τὰ πρωτότοκα³⁰ θίγῃ³¹ αὐτῶν. Πίστει διέβησαν³² τὴν 29
 Ἐρυθρὰν³³ θάλασσαν ὡς διὰ ξηρᾶς·³⁴ ἥς πείραν³⁵ λαβόντες οἱ Αἰγύπτιοι
 κατεπόθησαν.³⁷ Πίστει τὰ τεῖχη³⁸ Ἱεριχὼ ἔπεσεν, κυκλωθέντα³⁹ ἐπὶ 30
 ἐπτὰ ἡμέρας. Πίστει Ῥαὰβ ἡ πόρνη⁴⁰ οὐ συναπόλετο⁴¹ τοῖς 31

¹ ἄκρον, ου, τό, high point, boundary. ² ῥάβδος, ου, ἡ, staff, rod. ³ τελευτάω, die, end. ⁴ ἐξοδος, ου, ἡ, departure, exodus. ⁵ μνημονεύω, remember, make mention of. ⁶ ὀστέον, τό, bone. ⁷ ἐντέλλομαι, command, give orders. ⁸ κρύπτω, conceal, hide. ⁹ τρίμηνος, of three months, lasting three months. ¹⁰ διότι, because, on this account. ¹¹ ἀστεῖος, handsome, well-bred. ¹² διάταγμα, τος, τό, edict, command. ¹³ Φαραώ, ὁ, Pharaoh. ¹⁴ αἰρέω, choose, prefer. ¹⁵ συγκακουχέω, suffer ill-treatment with. ¹⁶ πρόσκαιρος, temporary, passing. ¹⁷ ἀπόλαυσις, εως, ἡ, enjoyment. ¹⁸ πλοῦτος, ου, ὁ, wealth, riches. ¹⁹ θησαυρός, ου, ὁ, storehouse, treasure. ²⁰ ὀνειδισμός, ου, ὁ, reproach, reviling. ²¹ ἀποβλέπω, look, pay attention. ²² μισθαποδοσία, ας, ἡ, recompense, reward. ²³ καταλείπω, leave, leave behind. ²⁴ Αἴγυπτος, ου, ἡ, Egypt. ²⁵ θυμός, ου, ὁ, wrath, outburst of passion. ²⁶ ἀόρατος, invisible, unseen. ²⁷ καρτερέω, be steadfast, endure. ²⁸ πρόσχυσις, εως, ἡ, pouring, sprinkling. ²⁹ ὀλοθρεύω, destroy, ruin. ³⁰ πρωτότοκος, first-born. ³¹ θιγγάνω, touch, handle. ³² διαβαίνω, go through, cross. ³³ ἐρυθρός, red. ³⁴ ξηρός, dry, withered. ³⁵ πείρα, ας, ἡ, attempt, trial. ³⁶ Αἰγύπτιος, Egyptian. ³⁷ καταπίνω, drink down, swallow. ³⁸ τεῖχος, ους, τό, wall. ³⁹ κυκλώω, encircle, surround. ⁴⁰ πόρνη, ης, ἡ, prostitute. ⁴¹ συναπόλλυμι, destroy with, perish along with.

ἀπειθήσασιν,¹ δεξαμένη τοὺς κατασκόπους² μετ' εἰρήνης. Καὶ τί ἔτι 32
 λέγω; Ἐπιλείψει³ γάρ με διηγούμενον⁴ ὁ χρόνος περὶ Γεδεών,⁵ Βαράκ⁶ τε
 καὶ Σαμψὼν καὶ Ἰεφθάε,⁷ Δαυὶδ τε καὶ Σαμουὴλ καὶ τῶν προφητῶν: 33
 οἱ διὰ πίστεως κατηγωνίσαντο⁸ βασιλείας, εἰργάσαντο δικαιοσύνην,
 ἐπέτυχον⁹ ἐπαγγελιῶν, ἔφραξαν¹⁰ στόματα λεόντων,¹¹ ἔσβησαν¹² 34
 δύναμιν πυρός, ἔφυγον στόματα μαχαίρας, ἐνεδυναμώθησαν¹³ ἀπὸ
 ἀσθενείας,¹⁴ ἐγενήθησαν ἰσχυροὶ ἐν πολέμῳ,¹⁵ παρεμβολὰς¹⁶ ἔκλιναν¹⁷
 ἀλλοτρίων.¹⁸ Ἔλαβον γυναῖκες ἐξ ἀναστάσεως τοὺς νεκροὺς αὐτῶν: 35
 ἄλλοι δὲ ἐτυμπανίσθησαν,¹⁹ οὐ προσδεξάμενοι²⁰ τὴν ἀπολύτρωσιν,²¹ ἵνα
 κρείττονος²² ἀναστάσεως τύχωσιν:²³ ἕτεροι δὲ ἐμπαιγμῶν²⁴ καὶ 36
 μαστίγων²⁵ πείραν²⁶ ἔλαβον, ἔτι δὲ δεσμῶν²⁷ καὶ φυλακῆς: ἐλιθάσθησαν, 37
 ἐπρίσθησαν,²⁹ ἐπειράσθησαν, ἐν φόνῳ³⁰ μαχαίρας ἀπέθανον: περιήλθον
 ἐν μηλωταῖς,³² ἐν αἰγείοις³³ δέρμασιν,³⁴ ὑστερούμενοι,³⁵ θλιβόμενοι,³⁶
 κακουχούμενοι³⁷ – ὧν οὐκ ἦν ἄξιος ὁ κόσμος – ἐν ἐρημίαις³⁸ 38
 πλανώμενοι καὶ ὄρεσιν καὶ σπηλαιοῖς³⁹ καὶ ταῖς ὀπαῖς⁴⁰ τῆς γῆς. Καὶ 39
 οὗτοι πάντες, μαρτυρηθέντες διὰ τῆς πίστεως, οὐκ ἔκομίσαντο⁴¹ τὴν
 ἐπαγγελίαν, τοῦ θεοῦ περὶ ἡμῶν κρείττον²² τι προβλεψαμένου,⁴² ἵνα μὴ 40

¹ ἀπειθέω, disbelieve, disobey. ² κατάσκοπος, ου, ὁ, spy. ³ ἐπιλείπω, fail, fall short. ⁴ διηγέομαι, relate fully, relate in full. ⁵ Γεδεών, ὁ, Gideon. ⁶ Βαράκ, ὁ, Barak. ⁷ Ἰεφθάε, ὁ, Jephthah. ⁸ καταγωνίζομαι, conquer, defeat. ⁹ ἐπιτυγχάνω, obtain, attain. ¹⁰ φράσσω, stop, shut. ¹¹ λέων, οντος, ὁ, lion. ¹² σβέννυμι, quench, extinguish. ¹³ ἐνδυναμώω, strengthen, empower. ¹⁴ ἀσθένεια, ας, ἡ, weakness, sickness. ¹⁵ πόλεμος, ου, ὁ, war, battle. ¹⁶ παρεμβολή, ἡς, ἡ, camp, army. ¹⁷ κλίνω, cause to bend, bow. ¹⁸ ἀλλότριος, strange, foreign. ¹⁹ τυμπανίζω, torment, torture. ²⁰ προσδέχομαι, receive, wait for. ²¹ ἀπολύτρωσις, εως, ἡ, redemption, deliverance. ²² κρείττων, stronger, more excellent. ²³ τυγχάνω, obtain, happen. ²⁴ ἐμπαιγμός, οὔ, ὁ, scorn, mocking. ²⁵ μάστιξ, ιγος, ἡ, whip, scourge. ²⁶ πείρα, ας, ἡ, attempt, trial. ²⁷ δεσμός, οὔ, ὁ, chain, bond. ²⁸ λιθάζω, throw stones, stone. ²⁹ πρίζω, saw (in two), saw. ³⁰ φόνος, ου, ὁ, murder, slaughter. ³¹ περιέρχομαι, go about, go around. ³² μηλωτή, ἡς, ἡ, sheepskin. ³³ αἰγίος, of a goat. ³⁴ δέρμα, τος, τό, skin, hide. ³⁵ ὑστερέω, lack, need. ³⁶ θλίβω, press, oppress. ³⁷ κακουχέω, treat evilly. ³⁸ ἐρημία, ας, ἡ, wilderness, desert. ³⁹ σπήλαιον, ου, τό, cave, den. ⁴⁰ ὀπή, ἡς, ἡ, opening, hole. ⁴¹ κομίζω, receive, bring. ⁴² προβλέπομαι, foresee, provide.

χωρὶς ἡμῶν τελειωθῶσιν.¹

Τοιγαροῦν² καὶ ἡμεῖς, τοσοῦτον³ ἔχοντες περικείμενον⁴ ἡμῖν νέφος⁵ **12**

μαρτύρων, ὄγκον⁶ ἀποθέμενοι⁷ πάντα καὶ τὴν εὐπερίστατον⁸ ἁμαρτίαν,

δι' ὑπομονῆς τρέχωμεν⁹ τὸν προκείμενον¹⁰ ἡμῖν ἀγῶνα,¹¹ ἀφορῶντες¹² **2**

εἰς τὸν τῆς πίστεως ἀρχηγὸν¹³ καὶ τελειωτὴν¹⁴ Ἰησοῦν, ὃς, ἀντὶ¹⁵ τῆς

προκειμένης¹⁰ αὐτῷ χαρᾶς, ὑπέμεινεν¹⁶ σταυρόν, αἰσχύνης¹⁷

καταφρονήσας,¹⁸ ἐν δεξιᾷ τε τοῦ θρόνου τοῦ θεοῦ κεκάθικεν. **3**

Ἀναλογίσασθε¹⁹ γὰρ τὸν τοιαύτην ὑπομεμενηκότα¹⁶ ὑπὸ τῶν

ἁμαρτωλῶν εἰς αὐτὸν ἀντιλογίαν,²⁰ ἵνα μὴ κάμητε²¹ ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν

ἐκλύομενοι.²² Οὐπω μέχρι²³ αἵματος ἀντικατέστητε²⁴ πρὸς τὴν **4**

ἁμαρτίαν ἀνταγωνιζόμενοι· καὶ ἐκλέλησθε²⁶ τῆς παρακλήσεως, ἥτις **5**

ὑμῖν ὡς υἱοῖς διαλέγεται,²⁷ Ὡς μου, μὴ ὀλιγώρει²⁸ παιδείας²⁹ κυρίου,

μηδὲ ἐκλύου²² ὑπ' αὐτοῦ ἐλεγχόμενος· ὃν γὰρ ἀγαπᾷ κύριος παιδεύει·³¹ **6**

μαστιγοῖ³² δὲ πάντα υἱὸν ὃν παραδέχεται.³³ Εἰς παιδείαν²⁹ ὑπομένετε,¹⁶ **7**

ὡς υἱοῖς ὑμῖν προσφέρεται ὁ θεός· τίς γὰρ ἐστὶν υἱὸς ὃν οὐ παιδεύει³¹

πατὴρ; Εἰ δὲ χωρὶς ἐστε παιδείας,²⁹ ἥς μέτοχοι³⁴ γεγονάσιν πάντες, ἄρα **8**

νόθοι³⁵ ἐστὲ καὶ οὐχ υἱοί. Εἴτα³⁶ τοὺς μὲν τῆς σαρκὸς ἡμῶν πατέρας **9**

¹ τελειόω, fill, fulfill. ² τοιγαροῦν, consequently, therefore. ³ τοσοῦτος, so great, so much. ⁴ περικείμεμαι, be around, surround. ⁵ νέφος, ους, τό, cloud, multitude. ⁶ ὄγκος, ου, ὁ, bulk, encumbrance. ⁷ ἀποτίθημι, put off, lay aside. ⁸ εὐπερίστατος, easily ensnaring, easily entangling. ⁹ τρέχω, run, exercise myself. ¹⁰ πρόκειμαι, be set before, be exhibited. ¹¹ ἀγών, ὄνος, ὁ, struggle, fight. ¹² ἀφοράω, fix one's eyes, see. ¹³ ἀρχηγός, οὐ, ὁ, founder, leader. ¹⁴ τελειωτής, οὐ, ὁ, perfecter, completer. ¹⁵ ἀντί, instead of, in place of. ¹⁶ ὑπομένω, tarry, endure. ¹⁷ αἰσχύνη, ης, ἡ, shame. ¹⁸ καταφρονέω, think little of, despise. ¹⁹ ἀναλογίζομαι, consider, think upon. ²⁰ ἀντιλογία, ας, ἡ, dispute, contradiction. ²¹ κάμνω, be weary, ill. ²² ἐκλύω, am unstrung, become weak. ²³ μέχρι, until, as far as (gen). ²⁴ ἀντικαθίστημι, oppose, resist. ²⁵ ἀνταγωνίζομαι, struggle, strive. ²⁶ ἐκλανθάνομαι, forget (altogether), forget entirely. ²⁷ διαλέγομαι, dispute, reason. ²⁸ ὀλιγώρῳ, regard lightly, despise. ²⁹ παιδεία, ας, ἡ, training, discipline. ³⁰ ἐλέγχω, convict, reprove. ³¹ παιδεύω, teach, educate. ³² μαστιγώω, whip, lash. ³³ παραδέχομαι, receive, accept. ³⁴ μέτοχος, ου, ὁ, partaker, partner. ³⁵ νόθος, illegitimate child, illegitimate. ³⁶ εἴτα, then, thereafter.

εἶχομεν παιδευτάς,¹ καὶ ἐνετρεπόμεθα:² οὐ πολλῷ μᾶλλον
 ὑποταγησόμεθα τῷ πατρὶ τῶν πνευμάτων, καὶ ζήσομεν; Οἱ μὲν γὰρ 10
 πρὸς ὀλίγας ἡμέρας κατὰ τὸ δοκοῦν αὐτοῖς ἐπαιίδευσιν:³ ὁ δὲ ἐπὶ τὸ
 συμφέρον,⁴ εἰς τὸ μεταλαβεῖν⁵ τῆς ἀγιότητος⁶ αὐτοῦ. Πᾶσα δὲ παιδεία⁷ 11
 πρὸς μὲν τὸ παρὸν⁸ οὐ δοκεῖ χαρᾶς εἶναι, ἀλλὰ λύπης:⁹ ὕστερον¹⁰ δὲ
 καρπὸν εἰρηνικὸν¹¹ τοῖς δι' αὐτῆς γεγυμνασμένοις¹² ἀποδίδωσιν
 δικαιοσύνης. Διὸ τὰς παρειμένας¹³ χεῖρας καὶ τὰ παραλελυμένα¹⁴ 12
 γόνατα¹⁵ ἀνορθώσατε:¹⁶ καὶ τροχιάς¹⁷ ὀρθὰς¹⁸ ποιήσατε τοῖς ποσὶν ὑμῶν, 13
 ἵνα μὴ τὸ χωλὸν¹⁹ ἐκτραπῇ,²⁰ ἰαθῇ δὲ μᾶλλον.

Εἰρήνην διώκετε μετὰ πάντων, καὶ τὸν ἁγιασμόν,²¹ οὗ χωρὶς οὐδεὶς ὄψεται 14
 τὸν κύριον: ἐπισκοποῦντες²² μὴ τις ὑστερῶν²³ ἀπὸ τῆς χάριτος τοῦ θεοῦ: 15
 μὴ τις ρίζα²⁴ πικρίας²⁵ ἄνω²⁶ φύουσα²⁷ ἐνοχλῇ,²⁸ καὶ διὰ ταύτης
 μιανθῶσιν²⁹ πολλοί: μὴ τις πόρνος,³⁰ ἢ βέβηλος,³¹ ὡς Ἡσαῦ, ὃς ἀντὶ³² 16
 βρώσεως³³ μιᾶς ἀπέδοτο τὰ πρωτοτόκια³⁴ αὐτοῦ. Ἵστε γὰρ ὅτι καὶ 17
 μετέπειτα,³⁵ θέλων κληρονομήσαι³⁶ τὴν εὐλογίαν,³⁷ ἀπεδοκιμάσθη:³⁸
 μετανοίας³⁹ γὰρ τόπον οὐχ εὑρεν, καίπερ⁴⁰ μετὰ δακρύων⁴¹ ἐκζητήσας⁴²

¹ παιδευτής, οὗ, ὁ, instructor, one who disciplines. ² ἐντρέπω, turn about, reverence. ³ παιδεύω, teach, educate. ⁴ συμφέρω, bring together, it is profitable. ⁵ μεταλαμβάνω, partake of, share. ⁶ ἀγιότης, ἡ, holiness. ⁷ παιδεία, ας, ἡ, training, discipline. ⁸ πάρεμι, be present, have arrived. ⁹ λύπη, ης, ἡ, pain, grief. ¹⁰ ὕστερον, lastly, afterward. ¹¹ εἰρηνικός, peaceable, peaceful. ¹² γυμνάζω, train, undergo discipline. ¹³ παρίημι, neglect, weaken. ¹⁴ παραλύω, relax, enfeeble. ¹⁵ γόνυ, ατος, τό, knee. ¹⁶ ἀνορθόω, restore, strengthen. ¹⁷ τροχιά, ας, ἡ, wheel-track, path. ¹⁸ ὀρθός, straight, upright. ¹⁹ χωλός, lame, deprived of a foot. ²⁰ ἐκτρέπω, turn aside, wander. ²¹ ἁγιασμός, οὗ, ὁ, consecration, holiness. ²² ἐπισκοπέω, look upon, oversee. ²³ ὑστερέω, lack, need. ²⁴ ρίζα, ης, ἡ, root, that which grows from the root. ²⁵ πικρία, ας, ἡ, bitterness. ²⁶ ἄνω, up, above. ²⁷ φύω, grow up, spring up. ²⁸ ἐνοχλέω, trouble, annoy. ²⁹ μαιίνω, stain, defile. ³⁰ πόρνος, ου, ὁ, fornicator, immoral person. ³¹ βέβηλος, worldly, profane. ³² ἀντί, instead of, in place of. ³³ βρώσις, εως, ἡ, eating, food. ³⁴ πρωτοτόκια, ων, τό, birthright. ³⁵ μετέπειτα, afterwards. ³⁶ κληρονομέω, inherit, obtain. ³⁷ εὐλογία, ας, ἡ, blessing, adulation. ³⁸ ἀποδοκιμάζω, reject, reject after testing. ³⁹ μετάνοια, ας, ἡ, repentance, change of mind. ⁴⁰ καίπερ, although. ⁴¹ δάκρυον, ου, τό, teardrop, a tear. ⁴² ἐκζητέω, seek out, inquire.

αὐτήν.

Οὐ γὰρ προσεληλύθατε ψηλαφωμένῳ¹ ὄρει, καὶ κεκαυμένῳ² πυρί, καὶ 18
 γνόφῳ,³ καὶ σκότῳ, καὶ θυέλλῃ,⁴ καὶ σάλπιγγος⁵ ἤχῳ,⁶ καὶ φωνῇ 19
 ῥημάτων, ἧς οἱ ἀκούσαντες παρητήσαντο⁷ μὴ προστεθῆναι⁸ αὐτοῖς
 λόγον: οὐκ ἔφερον γὰρ τὸ διαστελλόμενον,⁹ Ἐὰν¹⁰ θηρίον θίγῃ¹¹ τοῦ 20
 ὄρους, λιθοβοληθήσεται:¹² καί, οὕτως φοβερόν¹³ ἦν τὸ φανταζόμενον,¹⁴ 21
 Μωϋσῆς εἶπεν, Ἐκφοβός¹⁵ εἰμι καὶ ἔντρομος.¹⁶ Ἀλλὰ προσεληλύθατε 22
 Σιών ὄρει, καὶ πόλει θεοῦ ζώντος, Ἱερουσαλὴμ ἐπουρανίῳ,¹⁷ καὶ
 μυριάσιν¹⁸ ἀγγέλων, πανηγύρει¹⁹ καὶ ἐκκλησίᾳ πρωτοτόκων²⁰ ἐν 23
 οὐρανοῖς ἀπογεγραμμένων,²¹ καὶ κριτῇ²² θεῷ πάντων, καὶ πνεύμασιν
 δικαίων τετελειωμένων,²³ καὶ διαθήκης νέας²⁴ μεσίτῃ²⁵ Ἰησοῦ, καὶ 24
 αἵματι ῥαντισμοῦ²⁶ κρείττον²⁷ λαλοῦντι παρὰ τὸν Ἀβελ. Βλέπετε μὴ 25
 παραιτήσησθε⁷ τὸν λαλοῦντα. Εἰ γὰρ ἐκεῖνοι οὐκ ἔφυγον, τὸν ἐπὶ γῆς
 παραιτησάμενοι⁷ χρηματίζοντα,²⁸ πολλῶ μᾶλλον ἡμεῖς οἱ τὸν ἀπ’
 οὐρανῶν ἀποστρεφόμενοι:²⁹ οὗ ἡ φωνὴ τὴν γῆν ἐσάλευσεν³⁰ τότε, νῦν δὲ 26
 ἐπήγγελται,³¹ λέγων, Ἔτι ἅπαξ³² ἐγὼ σείω³³ οὐ μόνον τὴν γῆν, ἀλλὰ καὶ
 τὸν οὐρανόν. Τὸ δέ, Ἔτι ἅπαξ,³² δηλοῖ³⁴ τῶν σαλευομένων³⁰ τὴν 27

¹ ψηλαφάω, touch, handle. ² καίω, burn, ignite. ³ γνόφος, οὐ, ὁ, darkness, gloom. ⁴ θυέλλα, ἡς, ἡ, storm, whirlwind. ⁵ σάλπιγξ, ἰγγος, ἡ, trumpet. ⁶ ἤχος, οὐς, ὁ, noise, sound. ⁷ παραιτέομαι, make excuse, refuse. ⁸ προστίθμι, add, add to. ⁹ διαστέλλομαι, set apart, fig. to distinguish. ¹⁰ ἔαν, and if, even if. ¹¹ θιγγάνω, touch, handle. ¹² λιθοβολέω, pelt with stones, stone. ¹³ φοβερός, fearful, terrible. ¹⁴ φαντάζω, cause to appear. ¹⁵ ἐκφοβός, terrified, greatly terrified. ¹⁶ ἐντρομος, terrified, trembling. ¹⁷ ἐπουράνιος, heavenly, celestial. ¹⁸ μυριάς, ἄδος, ἡ, ten thousand, myriad. ¹⁹ πανήγυρις, εὖς, ἡ, festive gathering, festival assembly. ²⁰ πρωτότοκος, first-born. ²¹ ἀπογράφω, register, enroll. ²² κριτής, οὐ, ὁ, judge. ²³ τελειόω, fill, fulfill. ²⁴ νέος, new, young. ²⁵ μεσίτης, οὐ, ὁ, mediator, go-between. ²⁶ ῥαντισμός, οὐ, ὁ, sprinkling, purification. ²⁷ κρείττων, stronger, more excellent. ²⁸ χρηματίζω, instruct, reveal. ²⁹ ἀποστρέφω, turn away, turn back. ³⁰ σαλεύω, shake, excite. ³¹ ἐπαγγέλλομαι, promise, profess. ³² ἅπαξ, once, once for all. ³³ σείω, shake. ³⁴ δηλόω, show, make clear.

μετάθεσιν,¹ ὡς πεπονημένων, ἵνα μείνη τὰ μὴ σαλευόμενα.² Διὸ 28
 βασιλείαν ἀσάλευτον³ παραλαμβάνοντες, ἔχωμεν χάριν, δι' ἧς
 λατρεύομεν⁴ εὐαρέστως⁵ τῷ θεῷ μετὰ αἰδοῦς⁶ καὶ εὐλαβείας:⁷ καὶ γὰρ ὁ 29
 θεὸς ἡμῶν πῦρ καταναλίσκον.⁸

Ἡ φιλαδελφία⁹ μενέτω. Τῆς φιλοξενίας¹⁰ μὴ ἐπιλανθάνεσθε:¹¹ διὰ ταύτης 13
 γὰρ ἔλαθόν¹² τινες ξενίσαντες¹³ ἀγγέλους. Μιμνήσκεσθε¹⁴ τῶν δεσμίων,¹⁵ 3
 ὡς συνδεδεμένοι:¹⁶ τῶν κακουχομένων,¹⁷ ὡς καὶ αὐτοὶ ὄντες ἐν σώματι.
 Τίμιος¹⁸ ὁ γάμος¹⁹ ἐν πᾶσιν, καὶ ἡ κοίτη²⁰ ἀμίαντος:²¹ πόρνους²² δὲ καὶ 4
 μοιχοὺς²³ κρινεῖ ὁ θεός. Ἀφιλάργυρος²⁴ ὁ τρόπος,²⁵ ἀρκούμενοι²⁶ τοῖς 5
 παροῦσιν:²⁷ αὐτὸς γὰρ εἴρηκεν, Οὐ μὴ σε ἀνῶ,²⁸ οὐδ' οὐ μὴ σε
 ἐγκαταλείπω.²⁹ Ὡστε θαρροῦντας³⁰ ἡμᾶς λέγειν, Κύριος ἐμοὶ βοηθός,³¹ 6
 καὶ οὐ φοβηθήσομαι τί ποιήσει μοι ἄνθρωπος.

Μνημονεύετε³² τῶν ἡγουμένων ὑμῶν, οἵτινες ἐλάλησαν ὑμῖν τὸν λόγον 7
 τοῦ θεοῦ: ὧν ἀναθεωροῦντες³³ τὴν ἔκβασιν³⁴ τῆς ἀναστροφῆς,³⁵
 μιμεῖσθε³⁶ τὴν πίστιν. Ἰησοῦς χριστὸς χθὲς³⁷ καὶ σήμερον ὁ αὐτός, καὶ 8

¹ μετάθεσις, εως, ἡ, change, removal. ² σαλεύω, shake, excite. ³ ἀσάλευτος, immovable, unshakable. ⁴ λατρεύω, serve, worship. ⁵ εὐαρέστως, acceptably. ⁶ αἰδώς, οὐς, ἡ, modesty, shame. ⁷ εὐλάβεια, ας, ἡ, awe, reverence. ⁸ καταναλίσκω, consume, consume utterly. ⁹ φιλαδελφία, ας, ἡ, love of brothers, brotherly love. ¹⁰ φιλοξενία, ας, ἡ, hospitality. ¹¹ ἐπιλανθάνομαι, forget, neglect. ¹² λανθάνω, escape notice, am hidden. ¹³ ξενίζω, entertain (a stranger), startle. ¹⁴ μιμνήσκομαι, remember, recall. ¹⁵ δέσμιος, ου, ὁ, prisoner, one bound. ¹⁶ συνδέω, bind together. ¹⁷ κακουχέω, treat evilly. ¹⁸ τίμιος, precious, honorable. ¹⁹ γάμος, ου, ὁ, marriage, wedding. ²⁰ κοίτη, ης, ἡ, bed, sexual promiscuity. ²¹ ἀμίαντος, undefiled, untainted. ²² πόρνος, ου, ὁ, fornicator, immoral person. ²³ μοιχός, ου, ὁ, adulterer. ²⁴ ἀφιλάργυρος, free from the love of money. ²⁵ τρόπος, ου, ὁ, manner, way. ²⁶ ἀρκέω, assist, suffice. ²⁷ παρίμι, be present, have arrived. ²⁸ ἀνίμι, give up, loosen. ²⁹ ἐγκαταλείπω, leave behind, forsake. ³⁰ θαρρέω, of good courage, have confidence. ³¹ βοηθός, ου, ὁ, helping, helper. ³² μνημονεύω, remember, make mention of. ³³ ἀναθεωρέω, observe carefully, examine. ³⁴ ἔκβασις, εως, ἡ, outcome, way out. ³⁵ ἀναστροφή, ης, ἡ, conduct, behavior. ³⁶ μιμέομαι, imitate, emulate. ³⁷ χθὲς, yesterday.

εἰς τοὺς αἰῶνας. Διδαχαῖς ποικίλαις¹ καὶ ξέναις² μὴ παραφέρεσθε·³ 9
καλὸν γὰρ χάριτι βεβαιουῖσθαι⁴ τὴν καρδίαν, οὐ βρώμασιν,⁵ ἐν οἷς οὐκ
ὠφελήθησαν⁶ οἱ περιπατήσαντες. Ἔχομεν θυσιαστήριον,⁷ ἐξ οὗ φαγεῖν 10
οὐκ ἔχουσιν ἐξουσίαν οἱ τῇ σκηνῇ⁸ λατρεύοντες.⁹ Ὡν γὰρ εἰσφέρεται¹⁰ 11
ζώων¹¹ τὸ αἷμα περὶ ἁμαρτίας εἰς τὰ ἅγια διὰ τοῦ ἀρχιερέως, τούτων τὰ
σώματα κατακαίεται¹² ἔξω τῆς παρεμβολῆς.¹³ Διὸ καὶ Ἰησοῦς, ἵνα 12
ἀγιάσῃ διὰ τοῦ ἰδίου αἵματος τὸν λαόν, ἔξω τῆς πύλης¹⁴ ἔπαθεν. Τοίνυν 13
ἐξερχώμεθα πρὸς αὐτὸν ἔξω τῆς παρεμβολῆς,¹³ τὸν ὀνειδισμόν¹⁶ αὐτοῦ
φέροντες. Οὐ γὰρ ἔχομεν ὥδε μένουσαν πόλιν, ἀλλὰ τὴν μέλλουσαν 14
ἐπιζητοῦμεν.¹⁷ Δι' αὐτοῦ οὖν ἀναφέρωμεν¹⁸ θυσίαν αἰνέσεως¹⁹ διὰ 15
παντὸς τῷ θεῷ, τοῦτ' ἔστιν, καρπὸν χειλέων²⁰ ὁμολογούντων τῷ
ὀνόματι αὐτοῦ. Τῆς δὲ εὐποιΐας²¹ καὶ κοινωνίας²² μὴ ἐπιλανθάνεσθε·²³ 16
τοιαύταις γὰρ θυσίαις εὐαρεστεῖται²⁴ ὁ θεός. Πείθεσθε τοῖς ἡγουμένοις 17
ὑμῶν, καὶ ὑπέικετε·²⁵ αὐτοὶ γὰρ ἀγρυπνοῦσιν²⁶ ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ὑμῶν,
ὥς λόγον ἀποδώσοντες· ἵνα μετὰ χαρᾶς τοῦτο ποιῶσιν, καὶ μὴ
στενάζοντες·²⁷ ἀλυσιτελές²⁸ γὰρ ὑμῖν τοῦτο.

¹ ποικίλος, varied, manifold. ² ξένος, strange, stranger. ³ παραφέρω, carry away, remove. ⁴ βεβαιόω, confirm, secure. ⁵ βρῶμα, τος, τό, food, food of any kind. ⁶ ὠφελέω, profit, help. ⁷ θυσιαστήριον, ου, τό, altar. ⁸ σκηνή, ἡς, ἡ, tent, tabernacle. ⁹ λατρεύω, serve, worship. ¹⁰ εἰσφέρω, carry inward, bring in. ¹¹ ζῶον, ου, τό, living creature, animal. ¹² κατακαίω, burn up, consume entirely. ¹³ παρεμβολή, ἡς, ἡ, camp, army. ¹⁴ πύλη, ἡς, ἡ, gate, porch. ¹⁵ τοίνυν, accordingly, therefore. ¹⁶ ὀνειδισμός, οὔ, ὁ, reproach, reviling. ¹⁷ ἐπιζητέω, seek for, seek after. ¹⁸ ἀναφέρω, bring up, offer. ¹⁹ αἵνεσις, εως, ἡ, praise. ²⁰ χεῖλος, ους, τό, lip, edge. ²¹ εὐποιΐα, ας, ἡ, doing of good. ²² κοινωνία, ας, ἡ, fellowship, contribution. ²³ ἐπιλανθάνομαι, forget, neglect. ²⁴ εὐαρεστέω, be pleasing, pleased. ²⁵ ὑπέικω, yield, give way. ²⁶ ἀγρυπνέω, sleepless, watchful. ²⁷ στενάζω, groan (internally), sigh deeply. ²⁸ ἀλυσιτελής, unprofitable, profitless.

Προσεύχεσθε περὶ ἡμῶν: πεποιθάμεν γὰρ ὅτι καλὴν συνείδησιν ἔχομεν, 18

ἐν πᾶσιν καλῶς θέλοντες ἀναστρέφεσθαι.¹ Περισσοτέρως² δὲ 19

παρακαλῶ τοῦτο ποιῆσαι, ἵνα τάχιον³ ἀποκατασταθῶ⁴ ὑμῖν.

Ὁ δὲ θεὸς τῆς εἰρήνης, ὁ ἀναγαγὼν⁵ ἐκ νεκρῶν τὸν ποιμένα⁶ τῶν 20

προβάτων τὸν μέγαν ἐν αἵματι διαθήκης αἰωνίου, τὸν κύριον ἡμῶν

Ἰησοῦν, καταρτίσαι⁷ ὑμᾶς ἐν παντὶ ἔργῳ ἀγαθῷ εἰς τὸ ποιῆσαι τὸ 21

θέλημα αὐτοῦ, ποιῶν ἐν ὑμῖν τὸ εὐάρεστον⁸ ἐνώπιον αὐτοῦ, διὰ Ἰησοῦ

χριστοῦ: ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, ἀνέχεσθε⁹ τοῦ λόγου τῆς παρακλήσεως: καὶ 22

γὰρ διὰ βραχέων¹⁰ ἐπέστειλα¹¹ ὑμῖν. Γινώσκετε τὸν ἀδελφὸν Τιμόθεον¹² 23

ἀπολελυμένον, μεθ' οὗ, ἐὰν τάχιον³ ἔρχηται, ὄψομαι ὑμᾶς.

Ἀσπάσασθε πάντας τοὺς ἡγουμένους ὑμῶν, καὶ πάντας τοὺς ἁγίους. 24

Ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ ἀπὸ τῆς Ἰταλίας.¹³

Ἡ χάρις μετὰ πάντων ὑμῶν. Ἀμήν. 25

¹ ἀναστρέφω, return, live. ² περισσῶς, abundantly, exceedingly. ³ τάχιον, more swiftly. ⁴ ἀποκαθίστημι, restore, give back. ⁵ ἀνάγω, lead up, restore. ⁶ ποιμήν, ἐνός, ὁ, shepherd. ⁷ καταρτίζω, mend, fit. ⁸ εὐάρεστος, well-pleasing, acceptable. ⁹ ἀνέχομαι, endure, bear with. ¹⁰ βραχύς, short, little. ¹¹ ἐπιστέλλω, write, instruct by letter. ¹² Τιμόθεος, ου, ὁ, Timothy. ¹³ Ἰταλία, ας, ἡ, Italy.